

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÅN

*Tre värmlandstöser
i Stockholm
på skolresa.*

JOHN
STJERNSTRÖM
FOTO.

K R Ö N I K A

OM FLICKOR PÅ KOLSTYBBEN OCH HÄNSYNSLÖSA FABRIKER

JAG ANTAR ATT FLERTALET minns sina pappor och farbröder, de där ondgjorde sig över kvinnorna som började åka cykel. Eller varför säga *ondgjorde* sig. De *ängslade* sig, de snälla, goda varelserna. De kände stor och svår ångslan över kvinnligheten, som nu skulle få sin dödsstöt. Dessa okvinnliga varelser (med långt hår, långa kjolar och hatt med hattnålar!) trampade icke bara landsvägen utan även det allra heligaste under fötterna. Vad skulle icke följden bli? Inga äktenskap, tomma vaggor, elände!

Nå, det redde sig ju.

Och vem minns icke när den kvinnliga rösträtten var aktuell? Vad skulle icke allt bli följden av den? Våra kära daddor — jag menar våra manliga anförvanter, vänner och i övrigt förmyndare — förutspådde återigen kvinnlighetens snara förintelse. Med den tråkiga följden tomma vaggor. Tomma hem. Mens hustrun och modern löpte till valurnorna.

Nå, också detta ordnade sig ju.

Så kom det korta håret och de korta kjolarna. Då låg kvinnligheten definitivt på sitt yttersta.

Men si, också detta redde upp sig. Av belackarna blev beundrare.

Man vågade åter andas. Och det gick som en suck genom världen: *kanske* icke kvinnligheten skall mätas med kjolarnas längd.

Så kom flickorna på kolstybben. Hur oskönt och okvinnligt flaxade de icke ikring, löjliggörande sig själva och idrotten!

Ingen tänkte på Maeterlincks visa ord: *de första stegen äro alltid osköna, alltid en smula löjliga*. Man gapskrattade åt flickorna och deras prestationer. Och det kan inte nekas att tösorna sågo en smula skrattretande ut.

Jag var på Stadion på kungajubiléet. På uttagningsstävlingarna för Olympiska spelen. Och jag måste instämma med samtliga tidningar: det enda uppfriskande, vad tävlingarna beträffa, var damernas prestationer. Där trillade rekorden! Spänstiga flickor, som inte verkade det minsta löjliga, utan sågo ut som om löpning och hopp vore för dem det mest naturliga, förpassade det ena rekordet efter det andra ur världen. Och detta på av ideligt regn tunga och besvärliga banor.

Men flickorna få inte följa med till Amsterdambad! Kommittén har gjort ett principuttalande om den kvinnliga idrotten. Den maskuliniserar de unga damerna alltför mycket.

Där äro vi nu igen. Nu äro våra snälla daddor framme igen med sitt *detta får du inte göra* för då förlorar du din kvinnlighet. (Man bör lägga märke till, att det är övade kroppar och övade själar och intellekt, som fördärva kvinnligheten. Förkrympta kroppar, själar och intelligenser har aldrig uppväckt ett manligt härskri. Våra daddor tego inför snörliv liksom inför bristen på bildning och därmed följande trångsynthet, som har vidlått vårt kön.)

Alltjämt förväxlas kvinnlighet med svag-

het och beroende. Det är, som om en sund själ i en sund kropp på något vis skulle stå i motsats till kvinnlighet.

Jag trodde att kvinnlighet inte var svaghet och hjälplöshet. Utan snarare energi, mod, disciplin, offervillighet. Eller kanske dessa egenskaper rätteligen borde kallas mänskliga?

De specifikt kvinnliga egenskaperna, kvinnans speciella fadderågor, lära inga yttre omständigheter ta död på. Medlidande, ömhet för de svaga, med ett ord *moderlighet* har ingenting alls att göra med kjolarnas längd eller hoppens höjd eller loppens hastighet.

Det är det karaktärsdanande i en rätt driven tävlingsidrott, som vi icke skola undanhålla våra flickor. Redan nu anses det särdeles passande att damer bli champions i tennis, skidåkning och bilkörning. Är det inte en smula komiskt att det alltid skall vara *det nya* som är så rysligt farligt? Farligt för denna vår kvinnlighet, som om den sutte så löst som de flesta män och olympiakommittén tror, verkligen inte vore mycket att ha.

Hönan med sin eviga ångslan är mycket respektabel, men, det kan inte hjälpas, en aning tröttsam. Ätminstone från ankungarnas "point of view".

*

Ett förskräckligt dåd har upprört sinner: fadern som kastade sitt barn, sitt *döda* barn, få vi väl hoppas, i elden.

Vad som upprör mig mest i ohyggligheten, är en passus i bekännelsen. Fadern blev ångslig, står det, då han upptäckte, att sonen förlorat medvetandet (möjligen var död) ty "en sådan effekt av slaget hade han icke avsett."

Stackars alla värnlösa barn! Det är inte bara fosterbarn, minsann, som av omänskliga fosterföräldrar slås lytta och blodiga (böter 40 kr!), utan en hel här av små martyrer få dagligen, runt om i bygderna, lära känna sina egna föräldrars bestialitet.

Fosterbarn ha dock något skydd, egna barn intet. Över fosterbarnen vakar dock någon officiell myndighet, de egna barnen stå under föräldramyndigheten. Förskräckligt ibland, likgiltigt och okunnigt inte så sällan.

En sådan effekt, som att gossen förlorade medvetandet, hade fadern icke avsett med det slag i huvudet han tilldelade honom. Det är "en olycklig slump", när ens barn avlider av de slag man utdelar!

Paradox.

*Hur litet livet som blev mitt
kan rymma helt ändå.
Det finns så många ting,
som aldrig jag kan nå,
det sker så mycken oförrätt,
fast jag ej vet därom,
det skimrar vackra syner, som
jag ännu aldrig sett,
och tusen tankar kretsas kring,
som blott förbi mig gå.
Men i det liv som blivit mitt
det hela rymms ändå.*

EVA ARADS.

Ideligen öva föräldrar våld mot sina försvarslösa barn. När en far är drucken eller en mor av någon anledning är "nervös", vips, går det ut över barnen. Hugg och slag hagla över de små. Man har så häftigt humör, *så man vet inte vad man gör*.

Jag vill citera en amerikansk pedagog. Han skriver: det är något underligt med folk som äro "så häftiga att de icke veta vad de göra." Är någon, starkare än de själva, till hands, veta de utmärkt bra vad de göra: de hålla sig nämligen då lugna. Det är bara mot försvarslösa som "de icke veta vad de göra." Det är icke mot boxare sådana herrar förgå sig, men mot kvinnor och barn!

Alla ha vi något av den fegheten i oss. Eller hur skall man annars förklara, att vi så mycket oftare förgå oss mot underordnade och beroende än mot överordnade? Vår häftighet tar sig utlopp, där det är minsta risk för att vi själva skola få obehag av den. Det är således inte underligt, att våra egna barn, de mest försvarslösa mänskliga varelser vi egentligen kan hitta på, råka ut för den. Det är inte underligt, alltså, att så många människor som minne av sina föräldrar och deras "uppfostran" få dragas med en försvagad kropp, en outvecklad eller förljugen själ.

För vem kan bli stark och livsduglig, som under sina mest mottagliga år levat under ständig fruktan?

*

Det är förbjudet att kasta sopor på gatan. Det är förbjudet att släppa ut köksos i traporna. Det är förbjudet att lägga avskrädeshögar på sin villatomt, allt detta och mycket till i renlighetens namn och av hänsyn till grannarna.

Men att förpesta en hel sjö, så fiskarna storkna och flyta upp döda och så fåglarna fly och människorna icke kunna komma sjön nära, än mindre bada i den, det är tillåtet. Att utsläppa förfärliga dofter över ett helt samhälle, så människorna måste fly och husen stå öde och äro omöjliga att sälja, det är tillåtet.

Att slå en smula slaskvatten på sina egna rabarber eller lägga upp en komposthög i trädgårdens avlägsnaste hörn, det bör man undvika, om man bor i villastad, men fördärva trevnaden för hela Norrvikens villasamhälle, det får man gott göra, om man bara inte är en enskild person utan en jästfabrik.

Fiskar och fåglar och människor fly, men jästfabriken, den är kvar.

Bort dör din hjord, bort dö dina fränder, själv dör du även, en sak kommer emellertid alltjämt att fortleva: de nyckfullt verkande och temperamentsfulla förordningarna angående fabrikers rätt att fördärva environerna.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

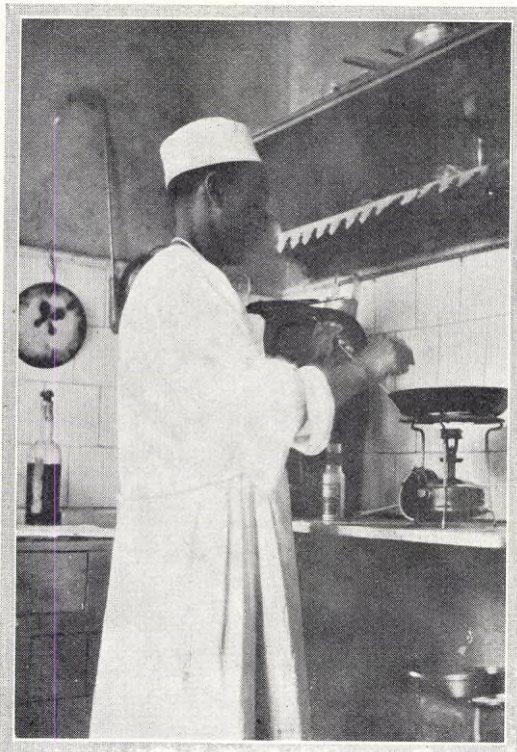
KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN SVART KARL TILL HEMBITRÄDE

ENSAMJUNGFRUN ALI — EN VERKLIG SKATT

Ali lagar mat i köket.

MEDAN VI HEMMA I SVE-
rige diskutera frågan, om det kan
anses passande att skapelsens her-
rar taga itu med de husliga göromå-
len, än mer, regelrätt taga plats
som hembiträden, finns det i ori-
enten tusentals europeiska famil-
jer, som redan vant sig vid att se
en man som ensamjungfru. Det
är den naturligaste sak i världen,
att de manliga medlemmarna av
en infödd familj reser till staden
och söker anställning som "husa",
"kokerska" eller bådadera tillsam-
mans, medan kvinnorna sköta om
lantbruket därhemma.

Utan att på minsta sätt ingå på
möjligheten eller lämpligheten av
att införa ett liknande system i
Den fjällhöga Nord, skall jag tillåta mig be-
rätta en smula om en arabisk "hemslavinna"
i Egypten. Det skulle kunna vara ungefär
vilken som helst, men råkar händelsevis vara
Ali, anställd som allt i allo hos den sven-
ske vicekonsuln i Kairo, Erik Ekberg. Un-
der talrika besök hos konsuln i hans vackra
hem i Maadi, en villastad vid Nilstranden,
tolv km. från själva Kairo, har jag haft till-
fälle att se prov på Alis mångkunnighet.

På morgonen dagen efter det konsulns fam-
ilj inflyttat i villan i Maari, ringde det på
dörren. Utanför stod en kopparrig arab, som
frågade om det fanns någon ledig plats för
en tjänare. Det var Ali.

— Vad kan du då? frågade fru Ekberg.

Jo, Ali, hade haft plats i de bästa engelska
familjer förut och kunde allt som hör till
husliga göromål. Han hade de bästa vitsord
och hemma hade han en ren galabeya, det är
den fotsida klädnad, som utgör arabernas
huvudsakliga dräkt.

Ali fick platsen. Han kunde börja med
detsamma.

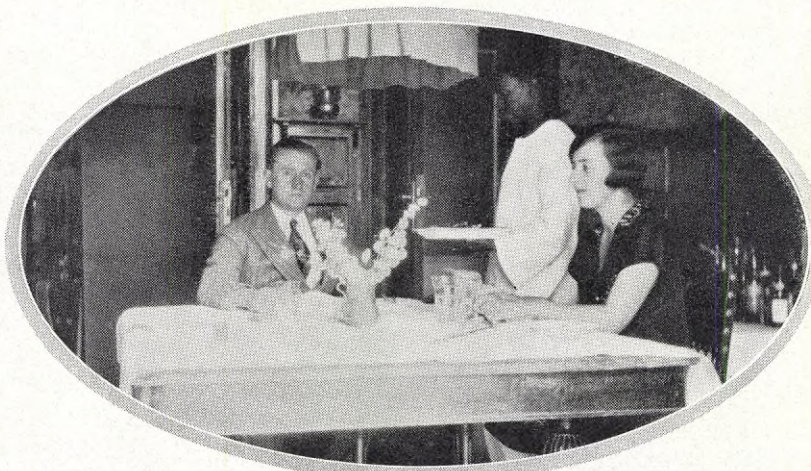
Och Ali började. Det var nog inte utan
att hans nya husmor, alldeles ovan vid den-

I Orienten är det manliga hembiträdet en vanlig företeelse. En korrespondent låter oss här göra den högst angenäma bekantskapen med araben Ali, ensamjungfru hos svenske vicekonsuln i Kairo.

na nya tingens ordning, såg med någon miss-
tänksamhet på honom, när han rörde om i
grytorna eller städade i sängkammaren. Men
Ali högg i med liv och lust och förtroendet
för honom växte.

Ali är nubier, och det håller han själv myc-
ket styvt på. Nubierna äro adelsfolket bland
araberna. Rasen är renare och har icke helt
förlorat begreppen om heder och ärlighet.
Vad Ali själv beträffar är han ett mönster.
Han är omkring trettiofem år gammal och
har sin familj boende någonstans högre upp
vid Nilen. Där sköta hans tre hustrur om
den lilla åkerlappen och taga hand om bar-
nens uppfostran. En gång om året tar Ali
sig ledigt och reser för sina hopsparade slan-
tar hem till fruarna för att under någon
månad förljuva deras tillvaro.

Jag har redan sagt, att Ali sköter sitt ar-
bete förstklassigt. Hans husmor har endast
vackra saker att berätta om honom på kaffe-

Ali passar upp herrskapet vid bordet.

repen hos de andra svenska familjerna. Och
hur många husmödrar hemma i Stockholm
kunna säga detsamma! Visserligen har han
det felet, att man ibland får säga till flera
gångar för att en sak skall bli gjord, men
det händer mera sällan. Endast en gång höll
det på att bli fnurr på tråden.

Fru Ekberg hade en längre tid framhållit
för Ali lämpligheten av en storstädning i kö-
ket. Ali sade varje gång: Eywa, eywa —
det är ja, ja. Men mera blev det inte. Så
stod påsen för dörren och inför de många
andra bestyren fick det anstå så länge med
den där storstädningen. Men när fru Ekberg
på långfredagen tittar ut i köket möter hen-
ne en härlig syn. Allting nerplockat från
skåp och hyllor, alla lådor utdragna och töm-
da, såpvatten rinnande över allt, mitt på gol-
vet mellan skurbostar och hinkar en stega
och på stegen Ali, sysselsatt med att tvätta
lampkupan. Ali sken som en sol över hela
ansiktet av förtjusning över sitt verk och
kunde alls inte förstå, varför det inte upp-
skattades. För honom existerade ju ingen
långfredag.

Annars är Ali mycket läraaktig. Han kan

redan en del fraser på svenska och när han
behöver vara ovetting mot medbröder i Maadi,
slinker alltid en hel del svenska s. k. kraft-
uttryck med. Han har upptäckt, att de göra
kolossal effekt, men vill inte tala om, var
han lärt dem. Men även i andra avseenden
är han läraaktig. Han har lärt sig laga en
mängd svenska rätter och steker köttbullar
och gräddar plättar med virtuosmässig skick-
lighet. Ett svenskt smörgåsbord är det honom
ett nöje att få arrangera, men det kan ju inte
nekas, att han också är glad, när husmor ger
honom fria händer att laga till en helt ara-
bisk middag. Det kan han, och fru Ekberg
förklarar, att en sådan middag är briljant som
omväxling med den europeiska matordningen.
Även städning och dylikt sköter Ali perfekt.
Han är renlig och ordentlig.

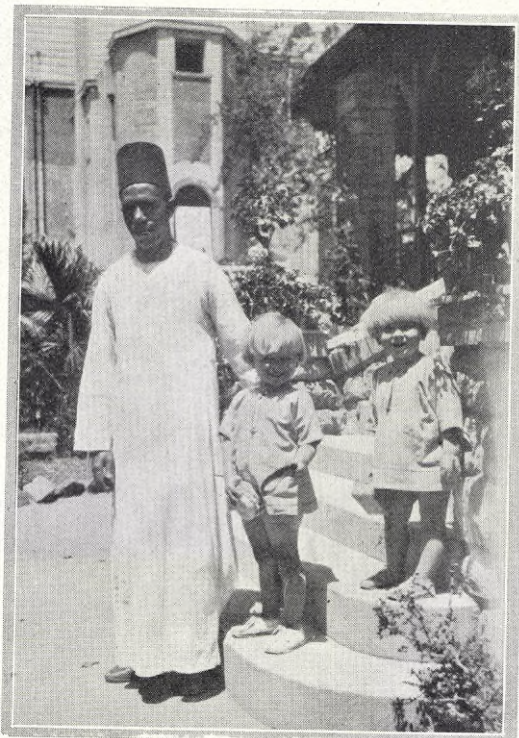
Konsulns båda förhoppningsfulla söner, två
och fyra år gamla, ha en förträfflig lekkam-
rat i Ali på hans lediga stunder. De äro inte
alls rädda för hans svarta ansikte och begag-
na sig av samvaron för att förkovra sina kun-
skaper i arabiska. Det låter förfärligt lärt,
men faktum är att båda pojkarna räkna på
arabiska och slänga sig med enstaka arabiska
fraser. Storebror är riktigt duktig och lille-

bror är tätt efter i fjäten. Det
är högtidsstunder för Ali, när de
båda linhåriga bytingarna någon
gång överantvaras i hans vård.

Så framlever Ali sitt liv. Kno-
gar och arbetar, är belåten med
litet och är städe mån om att
"lady" skall vara belåten med ho-
nom.

Hur skulle det vara att upprätta
en byrå för arabiska hembiträden
i Stockholm? Många husmödrar
skulle vara förtjusta, Alisönerna
likaså. Det är väl egentligen en-
dast fruarna vid övre Nilen, som
skulle tycka, att deras herrar och
män vore väl långt borta.

WELAM.

Ali är också barnjungfru.

Ekströms

Fästmjöl

Örebro Kem. Tekn. Fabrik

ALLVARLIGT OCH MINDRE ALLVARLIGT

ETT PIONJÄRSÖDE, EN MANLIG ROMAN, EN GOSSEHISTORIA OCH EN SMÅSTADSKRÖNIKA.

OM NÅGON ÄR ÄGNAD ATT SKRIVA en minnesteckning över Artur Hazelius, så måste det vara den som stått honom personligt nära, och ej blott på avstånd följt hans liv och verk. I *Ann Margret Holmgrens* broschyr om det Nordiska muséets skapare får man också en sällsynt klar och levande bild av mannen bakom verket, skildrad med den hjärtats värme som den kan åstadkomma, vilken själv känt samhörigheten med en ädel personlighet samt entusiasmen för hans skapelse. Man får följa Artur Hazelius från hans tidiga gossår, vilka till största delen förflöto i ett fridfullt prästhem i Tjust under en god pedagogs ledning, genom ynglinga-åldern, då han dels ägnade sig åt trägna studier, dels under fotvandringar med jämnåriga kamrater grundlade den kärlek till landet och folket, som blev det bärande draget i hans utveckling, och fram till mannaåldern, då skapelsesdriften tog sig uttryck i medveten handling.

Alla de, vilka på Skansen njuta, såväl av naturens fåring som av den gamla svenska allmogekultur, vilken där finns bevarad, och som i en levande och naturlig miljö ger oss en god inblick i folkets liv och vanor, kunna knappast förstå det energiska, tålmodiga arbete och den sega ihärdighet, vilken bröt udden av de mest oöverkomliga svårigheter, som ligger bakom nästan varje stugas tillkomst och inredning. Det etnografiska och kulturhistoriska museum som Artur Hazelius skapade, tjänade också till mönster för många liknande institutioner, vilka småningom uppstodo i utlandet, men att han fick pröva på pionjärens lott att ensam arbeta för sin idé förverkligande, därom vittnar bland annat, att när Hazelius år 1879 till regeringens inlämnade ett anbud om statens övertagande av muséet, varvid han endast fordrade att en viss del av muséets skuld skulle gäldas, och att det lämnades honom fria händer att verka för samlingarnas utveckling, detta, trots vetenskapsakademien och vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens tillstyrkande, avsågs.

Men Artur Hazelius förtrötades icke. Utan pengar och ofta missförstådd, arbetade han med enastående självuppgifring på de skapelser över vilka Sverige kan känna berättigad stolthet, nämligen Nordiska muséet och Skansen. Ett kapitel för sig utgör Hazelius förhållande till den allmoge, från vars landamären han hämtade materialet till sitt kulturhistoriska museum, och Ann Margret Holmgren har, genom utdrag ur brev, klokt och taktfullt givit oss det väsentliga i hans vänskap till dalafolket: aktningen för deras gamla nedärvda kultur, den personliga samhörigheten med människor som tänkte stort och fritt och den faderligt ömma omtanken om de unga.

Efter genomläsningen av Ann Margret Holmgrens lilla värdefulla broschyr, styrktes man i känslan av att en man, sådan som Hazelius, icke får glömmas, och i anslutning härtill kan det vara skäl i att erinra sig de ord Oskar Montelius yttrade vid hans grav: "Du har

med kärlek vårdat svenska folkets minnen. Sveriges folk skall med kärlek vårda ditt minne."

Gustaf Hedenvind-Eriksson hör icke till de författare som göra det lätt för sig. Hans prosa är tung, stundom en smula oformlig, men kan också i vissa moment få en lyftning som frapperar. Det finns hos honom något äkta och ursprungligt, ett manligt kynne, vilket med bergsprängarallvar ger sig i kast med svårigheterna och försmår det lättvunna och finpolerade. I "*Det bevingade hjulet*", en bok som mera är en komposition av spridda händelser och skilda miljöer än en sammanhängande roman, får man följa rallarnas och bergsprängarnas skiftande öden under deras vandringar från norr till söder. Deras upplevelser äro minutiöst relaterade, de äga mycket av det upplevdas äkthet, men spränga också sönder berättelsens ram. Alla intryck, vilka passera denne författares ingenium, allt vad han ser och grubblar över, kastar han ned på papperet. Det får därför kraft och ursprunglighet, men också en något osmålt form. Stoffet verkar stundom för överväldigande och skulle vunnit på en sovring. Men med all den kritik som Gustaf Hedenvind-Eriksson inbjuder till, måste man beundra hans ärlighet och okonstlade enkelhet. Han är en man för sig, en man som oförfärat går sina egna vägar, och vars grubblarallvar har något av de gamla nordiska sagornas tyngd.

Glöm inte

att förnya halvårs- och kvartalsprenumerationen.

Fru Gabo Falk-Runestam, känd danskonstnärinna, maka till godsäg. Axel Runestam. Kamerabild Goodwin.

Av ett helt annat kynne är *Rolf Wieslers* debutbok "*Klas-Göran*". Från Hedenvind-Erikssons obärdiga naturkraft slungas man in i en storstadsmiljö med nervösa och subtila människor. Det är en gosses uppväxtår, och en ynglings Sturm und Drang som skildras. Författaren har en god uppfattning och blick för typer. Människorna i hyreskasernerna, alla dessa som passera den unge Klas-Görans synvidd, äro karaktäristiskt träffade. Där är Karamell-Jesus och Mormon-Augusta, den lille skrumpe professorn och hans tjocka fru och portvaktsgumman med en snusnädduk knuten som ett huckle under hakan. Gossen är ett musikgeni. Det glöder och bränner inom honom, men han är ensam, så som man endast är det när skapardriften kämpar med uttrycksmedlen, och man känner sig oförstådd och främmande i omgivningen som den vilken kommit på en "fejl klote."

Berättelsens tyngdpunkt, men en skildring som också blottar författarens svagheter, är ynglingens kärlek till en äldre kvinna, hans egen styvmor. Det rör sig här om den sympati som uppstår mellan två närbesläktade personligheter, en känsla som hos ynglingen växer till en våldsam förälskelse, vilken kommer allt det bästa och vackraste i hans gosselyne att träda i dagen. Med kärleken är också förbunden övergångsårens överspändhet och sentimentalitet. Att hans känsla är besvarad, upptäcker han först efter det dyrkade föremålets död. I förhållandet mellan dessa två, vilka isolera sig inom sin egen tankesfär, har författaren lyckats fånga några av de snabba, ljusa skiftningar, vilka likt flyende solglimtar skänka ungdomen förnimmelse av en översinnlig lycka, men ibland blir språket för svulstigt, och det subtila alltför subtilt.

Men trots sin ojämhhet och den över-spändhet som ungdomen har svårt att befria sig ifrån, intresserar Klas-Göran. Det finns ansatser i boken, som antyda att författaren kan bli något att räkna med.

Det finns ett visst slag av böcker, vilka gå under namn av hängmattelitteratur, en, för en författare med självkänsla ganska avskyvärd beteckning, men lockande för dem, vilka dåsa bort ett par semesterveckor utan något som tar på hjärna och nerver. Till dessa böcker torde man få räkna *Ulla Bjernes* "*Idylliska fasader*". Det är en ganska avtrubbad Ulla Bjerne som här möter oss, och hennes finska småstad, med dess sparsamma händelser och få original, har väl sin motsvarighet i verkligheten, men typerna äro icke sedda med den fräna karaktäriseringsförmåga som exempelvis utmärkte Klas-Göran. Stilen flyter jämnt, men det hela är ganska tunt, och adjunktens lilla erotiska intermezzo hör icke till dem som skapa tragiska konflikter.

Författarinnan äger en behaglig konversationstalang, men det var onekligen mera kläm på henne den tiden Isaac Grünwald förevigade henne i byxkjöl.

GURLI HERTZMAN-ERIKSSON.

Liptons Té

är och förblir
det bästa.

LIPTON

är världens största och
förmåsta Téffirma.

Kemisk Tvätt

utföres förstklassigt vid
A.-B. NYA BLÅ HAND

Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen. Liljeh. 23.

BUTIKER: Holländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlsgatan 7.
Tel. Norr 125 09, Riks Tel. 5373; Brännkyrkagatan 2. Tel. Sö 334 39;
Hornsgatan 170. Tel. Sö. 301 35; Anna Wulhjalp, Skolvägen, Älfsjö.

HÖGER OCH VÄNSTER BÖR TACKA

ETT ORD AV EN FOLKSKOLLÄRARINNA. — MED ANLEDNING AV ETT KÅRMÖTE.

NÄR VI TRÄFFAS PÅ VÅRA SKOLMÖTEN, som nyligen på Sveriges folkskolläraryrkesförbunds ombudsmöte i Stockholm, tänker jag alltid på oss lärarinnor och hur olika vi äro. Där funnos lärarinnor från Kiruna till Ystad, från stad och landsbygd. Men någon särskild lärarintyp kunde jag inte upptäcka. Kanske är jag jävig i det fallet. Men jag tyckte, vi var mycket olika. Där såg man den lilla söta studentskan med eller utan shingel, och där fanns den korpulenta, godmodiga husmodern med ringar på fingret och där den gråhåriga representativa adelsdamen, och där den lilla vithåriga, spröda, brunögda, som man gott kunde ta för en utländsk diplomatfru, och där stod folkbildnings-, nykterhets-rösträttskvinnan, som en gång *samtidigt* var sekreterare i 29 föreningar o. s. v. Ja, vi hade också bland oss två kvinnliga överlärare, den ena från Malmö, den andra från Stockholm. Ty sedan man i många år utan olägenhet haft sådana i Köpenhamn och Malmö, har nu också Stockholm vågat taga det farliga steget och utnämna en dylik. Ja, jag tyckte inte vi sågo så illa ut i församlingen. T. o. m. Patriotiska sällskapet's guldmedalj blänkte på någon.

Frågorna, som genomresonerades, voro många och långa. Där talades om den gamla och den nya skolan, om vår förbundstidning och vårt bibliotek Fri läsning, om sjukkasse, föredragshållare och föreningens organisation, om centralstyrelsens myckna arbete och om somliga kårmedlemmars bristande aktivitet. I detta senare sammanhang fingo såväl den unga lärarinnan som den gifta sina slängar. Måhända är deras viktigaste livsintresse sammanfallande? Den mycket unga lärarinnan alltså, hon bryr sig inte om sin kårsammanlutning. Hon låter de gamla arbeta för sig, och sen så säger hon: "Isch, där sitter så mycket gamla tanter i föreningen!" Men är inte ungdomen likadan också inom andra kårer: självisk och obetänksam? Och vad skall man göra åt den annat än försöka upplysa och vinna den på så tidigt stadium som möjligt? Där förvänta vi hjälp av de kvinnliga rektorerna och lärarna vid seminarierna. I våra dagar är det ännu mer förvånande än förr, att den kvinnliga ungdomen är så ointresserad, inte av sitt arbete men av de många förhållanden, som beröra detsamma, ty nu hägrar ju inte längre giftermålet som en befrielse från förvärvsarbetet. Nu för tiden behåller en gift kvinna sitt yrke, så länge hon kan få, och är tacksam därför både för sin egen personliga utveckling och för hemmets ekonomi.

Vad den gifta kvinnan beträffar, blev hon inte så illa åtgången, och jag undrar nästan, om inte talet om hennes bristande intresse för sitt arbete utom hemmet är ett skamligt förtal. Varför skulle just den arbetande kvin-

Sveriges folkskolläraryrkesförbundet ha i dagarna haft möte i Stockholm. Därvid har en hel del för folkskolläraryrkesförbundet — och för föräldrar och barn! — brännande frågor diskuterats. En deltagarinna gör här en pigg och lättläst orientering i ämnet.

nans karaktär försämras genom äktenskapet, när alla andra förädlas därav? Att nu inte tala om mannen, som ibland rekommenderas att gifta sig, för att han skall få bättre förutsättningar att sköta sitt arbete! Ånej, det där är nog bara påhitt för att minska konkurrensen på arbets- och äktenskapsmarknaden. Såvida det inte skulle vara så, att man förblandat sammanhanget en liten smula. Det är väl inte absolut nödvändigt, att man först gifter sig och sen helt plötsligt blir oduglig och ointresserad för sitt arbete? Åtminstone har jag inte hört talas om något sådant fall. Kan det inte vara tvärtom: man sköter sitt arbete dåligt, och sen blir man — till belöning eller straff — gift, för mannen väljer troligen sin livsledsagerska efter andra synpunkter, än om hon är nitisk i sitt yrke. Men det kan ju råka hända ibland, att även en duktig kvinna är tilltalande för honom, varför skall han misstänkas att prompt välja dem, som ha bristande förmåga eller ansvarskänsla.

Lönefrågan behandlades också av ombudsmötet. Därunder konstaterades av många, att denna lärarnas lönerreglering, som aldrig kommer, mycket bidragit att öka folkskolans och lärarnas impopularitet ute i bygderna, i synnerhet lärarinnornas, tror nu jag, för en karl kan man väl förlåta, att han vill ha ökad lön, men vad skall ett fruntimmer med pengar till? För var gång det skrives om lärarnas lön i tidningen, säger förresten en hel massa folk, att de här lärarna måtte vara fasligt oförnöjda människor, ty detsamma begärde de ju vid fjolårets riksdag — och fingo naturligtvis!

Men den avoga stämning, som man så ofta känner riktad mot folkskolan, och som för

många av oss är en verkligt tung börda, är nog ett verk av många faktorer. En av dem är kanske, att resultatet av folkskolans bildningsarbete blivit en besvikelse så att säga både uppåt och nedåt i samhället. Folkskolans förkämpar bland de bildade väntade av en förbättrad skolundervisning icke endast ett folk i fina kläder och med stora pretentioner. Och våra vänner bland arbetarklassen trodde kanske medvetet eller omedvetet, att genom folkskolans utveckling deras barn skulle föras över i de lärda yrkena, "men dom blir bara pigor och arbetare ändå", sa' gumman, "hur mycket dom än går i skolan." Men hur skulle vi kunna göra om arvsanlagen? Jag tycker ändå, att både höger och vänster har åtskilligt att tacka Sveriges folkskolläraryrkesförbundet, vänstern, för att de bredare lagrens ökade bildning hjälpt dem under deras kamp fram till bättre levnadsvillkor, och högern, för att vi försöka inplanta något så när förnuft i det unga Sverige.

B-skolan är en på landet ofta förekommande skolform. Den är anordnad så, att folkskolans fyra årsklasser äro uppdelade på två lärarkrafter, varav den ena tjänstgör i de två lägre klasserna och den andra i de två högre. Lärarna byta vanligen icke, utan den avdelning man en gång blivit antagen till, den får man behålla. Och finnes både kvinnlig och manlig lärare vid skolan, har det av gammalt varit tradition, att lärarna alltid skulle ha de två högsta klasserna, förmodligen för man trodde, han bäst skulle kunna klå de stora pojkar. Men eftersom detta uppfostringsmedel numera är nästan bortlagt i både hem och skola, tycka vi lärarinnor, att vi också kunna få läsa i den högre avdelningen ibland, antingen så att vi byta avdelning för varje tvåårsperiod eller också så att båda lärarkrafterna läsa med båda avdelningarna och dela upp ämnena mellan sig. Det kan vara nyttigt också för de större flickorna och pojkar med kvinnlig ledning ibland. Ävenså är det till fördel för undervisningen, att man icke tvingas ständigt läsa om samma kurs. Man beslöt också, att till skolans myndigheter göra framställningar, avsedda att främja dessa lärarinnornas önskemål.

Det var inte så långa pauser mellan ämnena under våra två mötesdagar, men vi hunno dock med en kort utflykt i huvudstadens vackra omgivelser, innan vi avhöll vår avskedsmiddag med tal, sång, musik och deklamation. Inte ens talet för Mannen sagnades, vilken, sade talarinnan, under detta möte endast uppträtt i tjänstens skepnad, som ju annars brukar vara kvinnans lott. Hon förmanade oss också vackert att inte glömma tacka Honom, när Han någon gång är tjänstaktig — om Han mot vanligheten skulle glömma att själv ta betalt därför, förmodades av

EN DELTAGARINNA.

Folkskolläraryrkesförbundet samlade till avskedsmiddag efter sina mötesförhandlingar, (Strandvägsateljén, foto).

CAP
Turbanpraliner

Utan fördyrande omslag,
med de läckraste fyllningar.
i originalaskar å
kronor 7,- kronor 3,50 kronor 1,85
1 kg. ½ kg. ¼ kg.

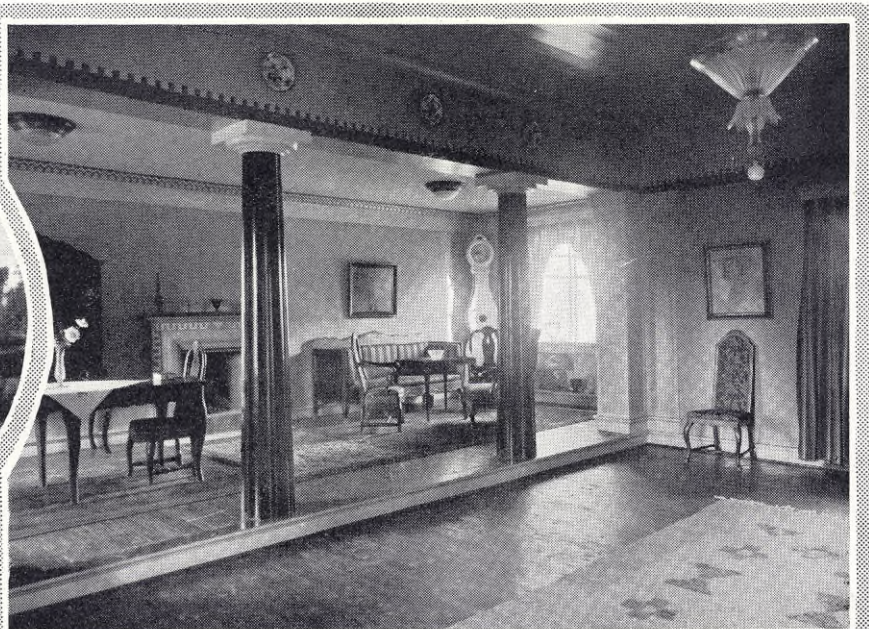

ETT KONSTNÄRSHEM I SMÅLAND

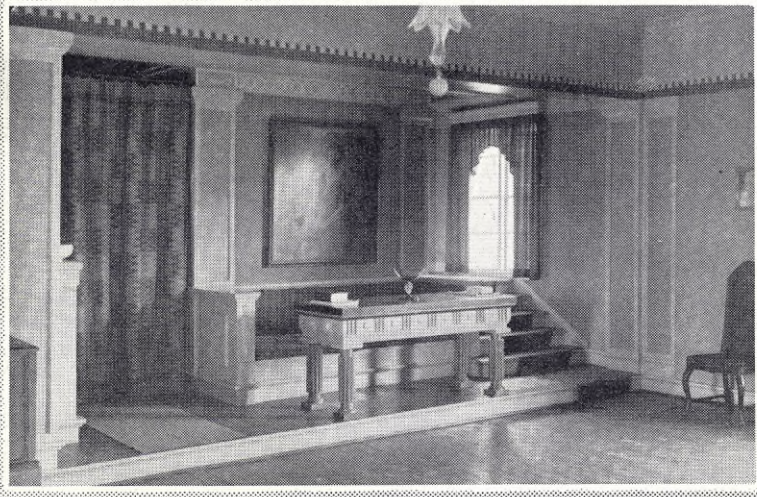
HOS ORREFORSGLASENS PAPPA, SIMON GATE, I HANS VACKRA HEM.

Simon Gates hus.

Stora rummet.

Renässansmotiv från Gates hus.

Simon Gate.

VI BEFINNA OSS I EN BYGD MED stora mått, rika naturtillgångar och en gammal kultur, som förmår att taga sig uttryck i överdrivna åthävor. Här har sedan århundraden bedrivits bruksrörelse, stångjärns-smedjor och sågverk, och redan på drottning Kristinas tid funnos flera betydande glasbruk. Intet har emellertid fått ett så hastigt uppsving som Orrefors, vilket under knappt mer än ett decennium från en tämligen obemärkt glasproduktion erövrat världsrykte i fråga om konstglas. Detta har man att tacka direktionens lyckliga grepp att som biträdande ledare för tillverkningen anställa konstnärerna Gate och Hald.

Simon Gate har i många år gått och burit på tanken att skapa sig ett eget hem i närheten av det idylliska bruket, och när det nu står färdigt utgör det ett fullödigt uttryck såväl för ägarens konstnärliga personlighet som för hans förståelse för den moderna tidens krav på ändamålsenlighet och komfort. Den linjerena byggnaden ligger utsökt väl inkomponerad på en ekbacke, med fasaden mot söder och utsikt över en muromhängnad prydnadsträdgård och vidare över en öppen dal, där bäcken brusar i övermod och breder ut sig till en blänkande sjö.

Simon Gate är som människa påtagligt besläktad med renässansens hela skaplynne med dess ursprunglighet, dess lidelsefulla skönhets-

Småland jämte Närke och Medelpad höra genom sina utställningar till sommarens särskilt aktuella landskap. På Jönköpings utställning, där resultatet av småländsk id visas, intar naturligtvis Orreforsglasen en hedersplats och här få vi göra besök i Orreforsglasens fadershus, hos konstnären Simon Gate, vars konstnärliga hem är en sevärighet.

dyrkan och förmågan att starkt och harmoniskt glädja sig åt allt vad liv och anda har. Det lugn och den jämvikt, han personligen intrycker av, återfinns man i kompositionen av hans hem som med säker blick för det väsentliga är, så att säga uppbyggt omkring det stora rummet, vilket på en gång utgör matsal och salong, kort sagt ett sällskapsrum, där man ej saknar vare sig den öppna spisen eller ett stort fritt golvutrymme för dans. Detta rum visar en synnerligen god sammansmältning av renässansens eller kanske rättare antikens former med vår tids rums-konst. Mittpartiet av taket är lyft högre än det övriga och hållet i en klarblå färgton, där sedermera i tidens fullbordan små putti skola tänkas tumla om mot en blånande sommarhimmel, en idé, hämtad från intet mindre än ett pompejanskt atrium. Kraftiga svarta pelare bära upp taket och understryka detta motiv liksom det stora antikiserade bordet med sin magnifika marmorskiva.

Rummets färger vittna om vilken glädje besläktad med renässansens hela skaplynne inredningen berett Gate som kolorist. Det kraftigaste inslaget utgöres av de pompejanskt röda sidengardinerna, enkelt men sinnrikt draperade över en liten gyllene månskära vid fönsterposten. De stora väggytornas färg synes vara ett mildt återsken av detta röda, inramad i grå trälistor och med små à la grequebårder under taket och runt om den öppna spisen. De vackra dörrdraperierna med sin breda vertikalrandning ha på ett raffinerat sätt funnit syntesen av rummets färgskala och upptaga i sig samtliga väl avtonade nyanser i rött och grått. Intrycket av denna sal, som upptar husets hela bredd, är lätt och luftigt med ljuset spelande in från både norr och söder.

Den praktfulla ljuskronan är ett alster av Orrefors armaturtillverkning och komponerades för Parisutställningen. Den bär formen av en stor exotisk blomma av isblå kristall, en färg som avser att återge det elektriska ljuset så likt dagsljuset som möjligt. För övrigt återfinns en del av de pjäser, vilkas utformning Gate själv övervakat i hyttan, medan glasblåsaren modellerat den heta glas-klumpen med sina pinnar och saxar av trä. När man bevittnar detta frambringande av välskapade skålar ur den glödande massan,

(Forts. sid. 649.)

APM
Uttalas "EPEM"

FILM - PLÅTAR - KAMEROR
- PAPPER - TILLBEHÖR -

Generalagentur: FA. APEM
MALMÖ: Jörgen Kocksgatan 4 - STOCKHOLM: Regeringsgatan 9

APM
Uttalas "EPEM"

HUR HON SER UT I LONDON

HON TYCKER OM HÖG MIDJA, SVAJANDE KJOLAR, MELLANBLÅ PROMENADDRÄKTER, CIGARRETTER OCH HERRAR MED SNURRADE MUSTASCHER

LONDONDAMERNA ÄRO LITE VANlottade i den lyriska världslitteraturen. Till den koketta parisiskan, till den stolta romarinnan, den eldiga spanjorskan och den blonda Gretchen ha skalder strängt sin lyra, så att det gett eko i varje hörn av världen. Men engelskan har i allmänhet fått nöja sig med den blygsamma platsen som kantig och Bædekerförsedd miss i spirituella herrars rese-skildringar eller hon presenteras något bättre upp som Jacks utvalda Jill i text till senaste schlagermusiken.

Ingen rök utan eld — — — Om man nu skall våga sig på det farliga generaliserandet, så har engelskan knappast någon påfallande skönhet och där finns bestämt i London flera grå och kantiga medelålders damer än i någon annan stad. Men man ser massor av förnäma, fina om också lite vaga ansikten och så länge hon är ung har engelskan en idealisk mannekängfigur att sätta kläder på. Vilket är tur för henne. Ty hon klär sig inte alltid så väl och det som skulle se fullkomligt hopplöst ut på någon annan, tar sig därför riktigt bra ut på henne. Därtill kommer, att hon bär det med ett slags säkerhet och överlägsen nonchalans, som fullkomligt avvärjar. Nå, i det fallet är hon lik sina systrar i de flesta världstäder. Och alldeles olik svenskan, som inte ett ögonblick kan glömma sina ev. tjocka smalben eller att hennes hatt inte har precis den där allra senaste svängningen. Om en londonmiss har en defekt på sin lekamen eller sin dräkt ser hon lika oberörd ut för det. Och faktiskt trollar hon inte bort halva defekten på så sätt, medan svenskan framhäver den dubbelt med sin ängslan och min av att: o, vad alla människor måtte tycka mina ben äro rysliga! Förständig självkritik må vara, och den kan inte övas nog strängt hemma framför spegeln, men uppträd som om ni vore Venus själv, när ni kommer ut och ni blir nästan lika skön som ni blir lugn och naturlig.

Modet bärs ju tämligen internationellt efter diktamen från Paris. Visserligen sägs det gång efter annan att nu skall London stifta sina egna modelagar och inte apa efter Paris, men därav blir just inte mycket. Ju högre upp man kommer bland societetens damer, så äro de sig tämligen lika i Paris, London, Berlin eller var ni vill. Endast hos den stora massan kan man se några avvikningar och avskilja någon viss vurm.

Hur ser nu Londons Eva — det låter riktigt avigt med Eva i sammanhang med London, vad det nu kan bero på! — ut, när hon brådskande och säker kilar omkring på gator och i underground, när hon besöker teatrar och dansrestauranger, där turisten har tillfälle att se henne? Tailor made är ett internationellt engelskt ord, men det vore orätt att säga att man ser flera tailor mades på Londons gator än i Paris och Berlin. En engelska ser ganska sällan så där kokett korrekt ut som parisiskan kan göra — när engelskan klär sig promenadkorrekt blir det mera i grå sportstil. Men om den unga london-damen just nu vill ha "just it" i promenad-

Från Iduns redaktion har "pennskaftet" varit på semestervisit i London och det kan måhända roa våra läsarinnor att med henne göra en liten titt som hastigast på hur Hennes majestät kvinnan tar sig ut just nu under högsäsong i denna världsstad, vad hon helst sätter på sig och anser mest chic.

dräkt, så väljer hon antagligen en mellanblå dubbelknäppt smokingdräkt. Till denna, väska och skor i samma färg. Skor med höga raka klackar, stiltheels (styltklackar) som de uppriktigt och betecknande kallas. Dessa klackar äro det senaste och lanceras framförallt av Jacobus' modäna skoaffär i Shaftesbury Avenue. Kommer man in i de små Sohubutikerna har man där ökat på styltklackarna ännu några centimeter — vanskapligt! Den mellanblå färgen har varit vurm i London hela detta år, ännu har den hos oss syns mest i skor. Den blå toaletten fullbordas med en stor ruska av fjäderblommor, rhododendron, i en ljusare blå nyans eller i beige på kappslaget. De stora blomruskorna ha nämligen inte ännu förlorat sin tjusning för londondamerna och ingenting ont däri, så länge vi slipa de kollossala buketter, hopsatta av skära nejlikor, liljekonvaljer och knallgrön adiantum, som just nu vanpryda så många sommarkap-por och dansklädningar i London. Något så gräsligt haver vi sällan skådat!

På kvällen har engelskan sin egen lilla stil. Och har egentligen alltid haft den. Redan innan den höga midjan blev så modärn som nu hade hon klockarkärlek till den. Inte att undra på förresten, ty när man är så slank, långbent och välskapad som engelskan ofta är, då har man inte mycket glädje av de raka, formlösa klädningsfodralen. Men desto mer av ett litet enkelt tätt sittande liv, som slutar i midjan, ungdomligt markerad av ett smalt skärp, varifrån den vida kjolen faller ut i ett svall av chiffonflikar eller tyllvolanger. Stilklädningen i uppmjukad form är engelskans favorit-toalett — modefönstren i London se ut som en veritabel Amarantbal från i vintras, då vi stockholmskor fingo vårt lystmäte på fradgande tyll. Men när engelskan väljer en sådan klädning, väljer hon förnuf-tigt, ty i den kommer hennes slanka elegans och flickfärgning till sin bästa rätt. De blommiga chiffonklädningarna tycker hon också ofantligt mycket om, de tilltala hennes odis-oftabla smak för det docksöta och älskliga. Med en stor "picture-hat" prydd med blommor är denna blomklädning den obligatoriska för Ascot. Och det finns ju för-tjusande exempel i genren, men när london-sömmerskan i sin välvilja sätter ihop den blommiga chiffonen med spetsar och de redan oförmälda buketterna, då äro vi inte med länge. Men mängen liten londonflapper su-car förtjusta "how lovely!" inför dessa under. Och ser sig med stora flätsnurror vid öronen iklädd denna stass vandra fram i en

Hög midja, vid kjol, stor blombukett, cigarett — det är londondamen av i dag. Teckning för Idun av Einar Ner-man.

trädgård, själv en fager och blyg sommarblomma. Flätsnurror vid öronen? — ja, bland all shingel upptäcker man icke så sällan i London denna gamla frisy, som våra teckningslärarinnor med kopparbucklor i den vitbroderade kragen excellerade i för ett par decennier sedan.

Av allt detta skulle man tro att den specifika kvinnligheten, den där som våra mormödrar anse sitter i långt hår och fem brodyrförsedda underkjolar, med pietet skulle vårdas av de engelska damerna. Men, ack, ytan bedrar! Engelskan är en högst tidsenlig och fördomsfri ungdom. Även i sina yttre åthävor är hon mycket modärn trots stilklädningen. Ty nog är det en ganska överraskande kontrast: cigarett och tyllvolanger. Men engelskan röker som en skorsten. På gator, i bussar och tåg. Och när hon går på Covent Garden i stor galatoalett, hinner hon knappt komma utanför foajédörren förrän hon med en flott gest tänder cigarett och röker frenetiskt genom hela mellanakten. Men bredvid stå hennes kavaljerer i frack, med händerna i byxfickorna och — utan cigarett. Alldeles ombytta roller! Cigarett-rökningen är hennes snobberi för tillfället — ty att det är något annat än snobberi, en annons, som säger: "för all del, ni tror väl inte jag är så gammalmodig att jag inte röker", har jag svårt att tro — liksom vissa av hennes kavaljerer ha hittat på ett nytt mustaschmod: små vaxade trådtunna pinnar på överläppen.

Mätte det modet aldrig komma hit, det är en nåd att stilla bedja om!

EBE.

Ser Ni flugor?

Fånga dem med
Tomtens Flugfångare

HUR LÄNGE SKALL DET FORTGÅ?

ATT SINNESSLÖA SKOLA FÅ SÄTTA BARN TILL VÄRLDEN

ETT ALLVARSORD OM KOMMANDE GENERATIONERS BÖRDA.

EN LANDSKOMMUN I VÅRT LAND har i dagarna dragit allmänhetens uppmärksamhet till sig på ett föga smickrande sätt. Från församlingens ålderdomshem avvek en sinnesslö kvinna, som helt enkelt flyttade ihop med en sinnesslö man i grannkommunen. Mannen var sedan kort tid änklings efter ett äktenskap med en undermålig kvinna, med vilken han hade en dotter, också psykiskt efterbliven. Nu sökte han sig en ny ledsagerska genom livet och valde denna efterblivna kvinna, som redan hunnit sätta fyra utomäktenskapliga barn till världen. Fattigvårdsstyrelsen inom den kommun dit kvinnan hörde, gjorde intet för att hämta henne tillbaka till ålderdomshemmet, vilket varit dess skyldighet, men grannsocknen, där mannen bodde, skickade hem henne. Dock till ingen nytta: dagen därpå hade kvinnan åter förenat sig med mannen. Det hör till saken, att äktenskapsförbud av provinsialläkaren i orten utfärdats mot mannen såsom psykiskt efterbliven. Provinsialläkaren har gjort anmälan till länsstyrelsen som i sin tur låtit ärendet gå till statens fattigvårdsinspektör. De båda landskommunerna tycktes betrakta hela saken som en ekonomisk fråga, ordföranden i kvinnans hemförsamlings fattigvårdsstyrelse utbrast harmset, då hon sändes tillbaka: Om inte X:s fattigvårdsstyrelse lagt sig i saken, så hade de varit gifta för länge sen.

Det vill med andra ord säga: så hade vi varit kvitt underhållningsskyldigheten för den sinnesslöa kvinnan. Gifta sig kunde paret i alla händelser icke göra, då äktenskapsförbud var utfärdat mot mannen, men sammanbo och sätta psykiskt undermåliga barn till världen komma de med all säkerhet att göra, och dessa får kommunen betala för, om inte den ena så den andra.

Provinsialläkaren påpekar i sin anmälan att hans distrikt utmärker sig framför andra i Sveriges rike i ett avseende, där finnas 62 sinnesslöa, medan i det övriga landet siffran är 34 på samma folkmängd.

En alltför vanlig historia ute i våra bygder, säger läsaren och ägnar en suck åt de svårutrotade sociala missförhållandena. Något kan dock göras för att hindra sådana asociala individer som det här är fråga om att överföra sina fruktansvärda arvsegenskaper på nästa generation.

Det medlet heter sterilisering. Men ännu har inte lagen givit läkarna rätt att bruka det, fastän en mycket stark folkopinion finnes för det, särskilt understödd av en hel rad framstående medicinska auktoriteter.

Frågan om sterilisering väcktes vid 1922 års riksdag med en motion av professor Alfred Petré, som begärde en utredning under vilka förhållanden sterilisering av sinnesslöa, sinnessjuka och fallandesjuka må äga rum. Denna lagstiftning, framhöll prof. Petré, är i själva verket en komplettering till nya giftermålsbalken med dess av rashygieniska skäl dikterade bestämmelser om äktenskapsförbud.

Allmänheten ryggar för ordet: sterilisering. Steril betyder ofruktbar och med sterilisering menar man att beröva en individ fortplantningsförmågan. Det behövs ingalunda en så

radikal operation som att borttaga könskörtlarna, vilket kallas kastration, utan genom ett mycket enklare operativt ingrepp kan fortplantningsförmågan hindras. Sterilisering av abnorma och psykiskt defekta personer som något berättigat ur rashygienisk eller social synpunkt har över hela världen diskuterats. Hos oss ligger frågan så att den nu föreligger i ett lagförslag om sterilisering och vi kunna vänta oss en kunglig proposition till nästa riksdag.

Vi ha vänt oss till en kvinnlig läkare, doktor *Gerda Kjellberg* för att få en belysning på frågan. Den erfarenhet doktor Kjellberg

fått av sin praktik har gjort henne till en förespråkare för läkarens rätt att sterilisera asociala individer.

Doktor Kjellberg framhåller till att börja med att det verkligen finnes läkare som äro motståndare till steriliseringen, fastän det stora flertalet är avgjort för.

— En framstående sinnessjukläkare yttrade till mig för någon tid sedan under ett samtal i steriliseringsfrågan, att om lagen om sterilisering funnits för ett hundratal år sedan, vårt land skulle hava varit ett stort författargeni fattigare. Steriliseringen av vissa sinnessjuka, på den grund att vetenskapen ännu kände för litet om ärftlighetens lagar för att man skulle våga i alltför vidare omfattning tillgripa sterilisering. Av psykiskt abnorma individer kan nämligen ett fullt friskt barn födas, liksom ett defekt barn av till synes fullt friska föräldrar.

De bland läkarna, som förorda steriliseringen, anse emellertid, att denna möjlighet icke får hindra lagförslaget. Vi få ta risken, att en eller annan begåvning icke kommer till världen. Ty det uppväger icke de hundratusenden psykiskt defekta och undermåliga individer, som födas till världen av defekta föräldrar. Vi ha inför våra ögon dessa olyckliga barn av sinnesslöa, vaneförbrytare, idioter etc., som det varit en lycka både för dem själva och samhället, om de aldrig kommit till.

Min ståndpunkt till steriliseringsproblemet kan i korta ord sammanfattas sålunda: alla idioter och sinnesslöa, först och främst de, som finnas intagna på offentliga anstalter, böra utan vidare underkastas sterilisering.

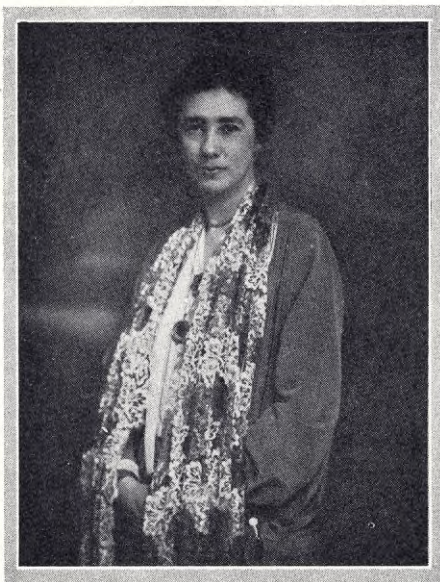
Giftermålsbalken har ju rashygieniska synpunkter genom att stadga äktenskapshinder för sinnessjuka, sinnesslöa och sådana, som äro behäftade med fallandesot, härrörande av övervägande inre orsaker. Därmed har i princip erkänts, att sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka icke äro lämpade att fortplanta släktet. Men ett dylikt platoniskt förbud mot äktenskap är ingen lösning av frågan, så länge intet hinder föreligger för dessa psykiskt defekta att sätta utomäktenskapliga barn till världen. Lagen har sagt A genom stadgandet av äktenskapshinder, och lagstiftaren bör då icke töva med att säga B, d. v. s. taga det radikala steg, som skall omöjliggöra för vissa defekta att uppfylla världen med undermåligt och odugligt människomaterial. Den enorma kraftförbrukning och de oerhörda kostnader, som hjälpverksamheten bland dessa olyckliga årligen drager, kunde lämpligare placeras på annat håll, till hjälp åt fattiga, nödlidande friska personer.

Vi måste tänka på de kommande generationerna och icke hoppa bördor på dem.

Redan i skolan igenkänns de psykiskt undermåliga, dirigeras till olika anstalter eller särklasser. Det är av vikt att dessa, vilkas psykiska defekter äro utom varje tvivel, steriliseras.

Vi kan ändå inte uniformera samhället, säger doktor Kjellberg till sist. Det kommer alltid att finnas brottslighet och undermålighet liksom stora begåvningar.

En pionjär.

Ett dubbeljubileum kan nästan *Andrea Eneroth*, föreståndarinna för det bekanta handarbetsseminariet i Stockholm, fira i år — den 27 juni fyllde hon 55 år och under arbetsåret 1927—28 har hennes skola fyllt 20 år.

HANDARBETSUNDERVISNINGENS HÖJANDE — detta har varit målet för fröken *Andrea Eneroths* sällsamt entusiastiska och oegennyttiga strävan, för detta har hon offrat allt sitt arbete, tid och pengar. Men att hon icke arbetat förgäves, det behöver man icke vara mera inne i förhållanden än att man jämför sin egen handarbetsundervisning med den ens dotter får för att förstå. Både som sakkunnig i utlåtanden om handarbetsundervisningen och framför allt som ledarinna för sitt handarbetsseminarium har fröken *Eneroth* varit en pionjär för en grundlig och tidsenlig handarbetsundervisning.

Fröken *Eneroth* hade varit handarbetslärarinna i 16 år, när hon satte upp sitt Högre handarbetsseminarium, nu inrymt i Kommendörsgatan 32 i synnerligen hemtrevliga och tilltalande lokaler. Här ville hon se sina idéer bära frukt: det gällde att ge handarbetsundervisningen både mera praktiskt och ideellt innehåll. I och med att handarbetslärarinna fick en grundligare, mera kultiverad utbildning vore hon berättigad till en ekonomiskt bättre ställning och hon skulle både själv ha och kunna ge andra mer utbyte av sitt arbete. Skolan har knutit en framstående lärarstab till sig och schemat erbjuder all tänkbar omväxling. Det är kurser i all slags sömnad, i vävning och knyppling, i pedagogik, konsthistoria, hemslöjds-kunskap m. m. Men vad som inte syns på schemat är den anda, som präglar hela skolans arbete och som från föreståndarinnan smittas av sig till lärare och elever.

Kobbs Finaste Ceylon

Observera! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylonthé än detta.

Ett thé för finmakare.

EN SVANESÅNG I MARSTRAND

NÄR TREBELLI SJÖNG OCH KUNG OSCAR LÄMNADE SALEN MITT I ETT NUMMER

ETT POJKMINNE AV WALDEMAR SWAHN.

NÄR JAG HÄROMDAGEN SATT OCH bläddrade i en portfölj, innehållande gamla fotografier från olika skeden av mitt liv, fastnade blicken med minnenas intresse vid bilden av en medelålders dam av omiskännligt fransk typ. De markanta ansiktsdragen präglas av det förnäma lugn som hög börd eller tryggad framgång skänker en människa. Under de penslade brynen framblicka ett par sydlandiskt mörka ögon, vilkas lugna blick harmonierar med den fasta energiska mun-nens linjer.

På porträttet står med utpräglat manlig stil: *Madame Trebelli*.

Ja, det var hon, den underbara Zelia, som en gång lade både Europa och Amerika för sina fötter med en stämna, vilken inte endast var skön, kraftig och välutbildad utan också hade "både altens och mezzosopranens omfång".

Den nu gulnade fotografien härstammar icke från någon samlares kollektion eller ett antikvariats portfölj utan jag har själv fått det dagen efter sedan jag bevistat en tragedi och sett en storhets fall, ett människooeds sammanstörtande.

Det var min första bekantskap med verk-lighetens illustration till det obevekliga san-ningsordet: Sic transit gloria mundi. Jag var bara femton år och trots en viss bråd-mogenhet och fallenhet för ironi, nog naiv att ännu tro på världen och människornas tacksamhet.

Min lilla historia sammanhänger med en tilldragelse, som då väckte ett stort uppeen-de i det musikälskande Europa men mycket hänsynsfullt omnämndes i Sveriges press: Trebellis sista uppträdande, och dess indirekta orsak — Oscar II.

La Grande Trebelli, vars artistnamn var ett anagram av hennes borgerliga Zelia Gille-bergt, hade efter sina triumfer i Tyskland och London fullkomligt besekrat Stockholm i mitten av 1870 och början av 1880-talet med sin Nancy i Martha, Zerlina i "Don Juan", "Amneris" i Aida, Rosina i "Barberaren" samt Leonora och Carmen. Tidningarne och publiken frossade i beröm, M:me Zelia blev ledamot av Musikaliska Akademien samt fick briljanterade utmärkelser av den sängälskan-de och chevalereske monarken. Medan hen-nes konst och stämna ännu stod på sin mid-dagshöjd reste hon till Amerika, hon upp-trädde under 80-talet i ett par perioder, varmt hyllad både av finsmakare och den stora pu-bliken. Men mot slutet av detta decennium torde hon ha blivit en smula "tung" både i sin aktion och i rösten. Ett eko härav — ehuru ganska svagt — torde icke ha undgått den franska storsångerskan med det tyska ursprunget och det italienska namnet men konstnärskapets självmedvetande och favoritens tro på den mest bedrägliga av alla gunster, jublikunsten, förledde henne, att vid 54 års ålder sätta i gång med en avskeds-tournée genom Skandinavien. Starten skulle ske på den då så mondäna och av Oscar II högt älskade badorten Marstrand.

Det var i juli eller augusti 1892 — jag kommer inte ihåg vilketdera — som evene-manget skulle äga rum och den stora men för-

Madame Trebelli

övrigt skäligen enkla societetssalongen med dess läktare på tre sidor var slutsåld till sista plats. Kungen skulle komma och från Göte-borg hade anlät en invasion musikälskare och fåfångans martyrer.

Divan "landsteg" med en hel liten stab, där-ibland Conrad Behrens, som skulle utfylla en del av programmet. Denne operasångare hade efter sitt engagemang vid Operan i Stockholm (1862—70) studerat i bl. a. Lon-don och Amerika och reste nu omkring på konsertresor tillsammans med mer eller min-dre berömda artister.

Naturligtvis var min ynglingasjäl uppfylld av stora förväntningar. Jag skulle ju få höra en världsberömd sängerska. Jag hade fått plats på läktaren alldeles mitt emot estraden och hade alltså tillfälle att på nära håll iakt-taga både de uppträdande och kungen och hans gäster från "Drott".

När salen hunnit bli fylld, inträdde på be-stämt klockslag Majestätet och hans "herrar". Det var en ståtlig samling. Först och främst kung Oscar i sin klädsamma segelsällskaps-uniform. Hans hållning var ännu obruten och han "kastade" med sitt vackra och för-näma huvud på det då obeskrivligt tjusiga sättet som förenade monarkens bugning och den artiga världsmannens ridderliga hälsning.

Publiken reste sig och stod som ett moget vajande rågfält, innan kungen satt sig. Sär-skilt livlig var rörelsen i plymerna på en del damhattar. Det var kungens kvinnliga Mar-strandsuppvaktning, grevinnan Malvina de la Gardie, generalskan Abelin, fru Erik Wijk, damerna Norlund, fru Aaron och hennes vackra döttrar samt fröken d'Orchimont och många andra som jag glömt.

Det låg festivitas över salen och kungen tycktes vara vid ett briljant humör. Han tog också upp handklappningarna, då Conrad Behrens imponerande gestalt visade sig på estraden. Figuren motsvarades av rösten som var både väldig och heroiskt tjugig. Jag kan inte erinra mig, vad det var för en smatt-rande aria han sjöng. Men bifallet blev stor-

mande och tycktes varsla gott för fortsätt-ningen.

Sällan ha emellertid glada förväntningar så obarmhärtigt svikits, som då Madame Tre-belli uppenbarade sig. Man hade tänkt sig en visserligen något åldrad men ändå strålan-de och segerviss diva. Och i stället kom en gammal haltande gumma in, tungt stödd på Behrens arm. Det enda som strålade från henne var den barbariska massa diamanter med vilka hon var behängd. En utländsk rek-lamnotis hade också kort förut berättat att "la grande Zelia" förde med sig på sin tur-né juveler till ett värde av över 300,000 francs!

En häpen nästan beklämmande tystnad, följd av en artig men matt applåd, hälsade denna ruin. Jag minns, hur jag — kanske av en viss ridderlig instinkt — blundade då hon började sjunga. Men bilden satt ännu kvar på näthinnan — bilden av denna stackars kvinna, som såg allt i ljuset av sina forna triumfer men glömt att kritiskt se på sig själv. Med pinsam tydlighet såg jag henne vacklande och bleknande inför kylan som slog emot henne, och hur hon var nära att falla omkull, när hon gjorde sin djupa nig-ning för majestätet, som förr brukat le sitt huldaste kungseende mot henne men nu inte kunde dölja sin missräkning över den häp-nadsväckande förändringen i den forna seger-vissa storhetens utseende. Men det skulle bli värre. För mina oskyldiga femtonåriga öron lät sängerskans alttoner som ett ilsket bölan-de. Endast glimtvis trängde fram ur den kompakta tonmassan några ljud, vilka klin-gade som ett eko från det skönas värld. Men det var också bara glimtar. När Trebelli slutat förstod hon säkert, att hon stod på nederlagets brant, ty kung Oscar satt allvar-lig med rynkad panna och rörde icke sin hand, och de tveksamma applåder, som hör-des från olika håll av salen, ökade endast den pinsamma stämningen. Äntligen kom Behrens in och hämtade ut den stackars säng-erskan och var med ett skutt tillbaka och blåste frisk vind bland publiken med "Bru-sande vilda ström", som han sjöng med så-dan mäterlig bravur att jag aldrig kan glömma det. För att slippa se Trebelli, när hon åter "insläpades", vände jag ryggen åt estraden. Men vad jag fick höra var san-nerligen icke vackrare än förut. Det var som ett tjut av raseri och förtvivlan från en människa som blivit dömd. Det måtte ha ver-kat ungefär på samma sätt på kungen, ty plötsligt — mitt i numret — reste han sig och lämnade med hastiga steg salen, åtföljd av uppvaktningen, som såg verkligt gene-rad ut.

Det anmärktes sedan på att, det var "så olik kung Oscar att göra så — han som brukade vara så artig och hänsynsfull och visade sådan takt just mot de olyckliga." *Då skämde jag å hans vägnar. Ty jag be-grep inte bättre. Men nu förstår jag, att det finns saker som kan komma även en gentle-mans tolerans och tålmod att rinna över och att kungen, som slösat så mycken välvilja och beundran på sängerskan ifråga, ville ge* (Forts. sid. 649.)

Grönsallad med tomater tillredd med

REYMERSHOLMS KRONOLJA

är en både hälsosam och billig rätt och bör under sommartiden varje dag ingå i mathållningen.

Vitaminer förekomma rikligt i sallad.

Recept å Grönsallad med tomater:

4 salladshuvud. 3/4 del. vinaigre, ättika eller
Några tomater. citronsaft.
3/4 del. kronolja. Salt, vitpeppar, socker.

Beredning: Salladen sköljes och klappas väl in i en handduk och skäres i strimlor, helst med försilvrad kniv. Tomaterna skäras i klyftor och blandas med salladstrimlorna.

“STORA DAMEN” PÅ FEMTON ÅR

ELLER EN UNG HERRES TRISTA ERFARENHET I SOMMARENS FAGRA TID.

FÖR EN UNG FLICKA AV IDAG BEhövs det tydligen inte mer än en vinter för att hon skall bli vad man kallar ”stora damen”. Detta är en ung herres iakttagelser beträffande detta fenomen.

Han hade tagit studenten och reste ut till landet med mössa och käpp och femtio kronor i plånboken. Livet lekte och sommaren hade kommit med all sin fägring. När han gick över landgången hälsade ortens befolkning lika artigt på honom, som på hans pappa, och uppe i villan överraskades han av att Lisen sade ”herr Bengt”, ty mamma ville att det skulle vara så nu, när Bengt hade tagit studenten och blivit stora karln. Vad beträffar pappa, så visste han redan förut att Bengt hade blivit stora karln, ty varje dag stal han av de bästa cigarrerna.

Herr Bengt drack nu punsch uppe i Badhotellet, samtalade med serveringsflickorna om tolvstängningen och systemet, spelade biljard och fick säga du till pappas vänner. Han hade med ett ord sagt avancerat till herre, och såsom sådan dansade han inte med flickor under 18 år. Han ville inte sparka boll tillsammans med den övriga ungdomen, han knappast växlade några ord med dem, gick bara sin egen väg rakt fram med käppen i hand och den ljusnande framtiden i tankarna.

Det är den unge mannen, som just har tagit studenten. Han blir med ens så förfärligt gammal. Hans gång liknar en medelålders herres och hans groggar äro mahognyfärgade, även om han inte alls tycker om dem. Det blir något viktigt och överlägset över rösten och han börjar tala om konst och litteratur, på ett sätt, som förvånar de yngre och kommer de äldre att småle.

Den sommar, då Bengt kom ut som student, fyllde Anna-Greta 14 år och hon tyckte att Bengt representerade höjden av manlighet. Han var ju student och Anna-Gretas pappa hade lagt bort titlarna med honom en kväll uppe på terrassen. Han hälsade på henne utan att taga någon notis om, huruvida det var hon eller någon av de andra småflickorna, som sprungit omkring i halvstrumpor och kastade boll, hoppade hage eller lekte ”sista paret ut”. På Hotellet dansade han nästan alltid med någon

”dam från stan”, eller någon av de unga fruarna.

Ett år går fort. Det blev sommar igen, och när Anna-Greta kom ut till landet denna gång, hade hon blivit stora damen. Man kunde knappast känna igen henne. Hon hade fått sin första dräkt och höga klackar och N. K. hade shinglat håret, medan hon själv hade pudrat nästippen. Ja, hon var riktigt söt, men frun i mjölkboden tyckte nog att hon verkade en smula försigkommen, och fiskar Ömans pojke såg ganska snopen ut, när han fann sig själv hälsa med mössan i hand på Fröbergers jänta, som han föregående sommar hade kallat för du och lekt tillsammans med nere på ängsbacken. Herr Bengts entré på platsen gjorde egentligen ingen lycka. Han var student i år också. Men det slår inte an alls. En student är en hjälte under de första månaderna, efter ett halvår börjar

LÄS

i den detta n:r medföljande bilagan Hjältar i det tysta, En maskin att bo i, Handlingens prästinna, Diskussionsklubb, handarbetsavd. m. m.

man fråga sig vad han skall bli, efter ett år tycker man lika gärna att han kan lägga av sig mössan och börja tänka på sin framtid. Bengt hade egentligen inte gjort det så mycket. Ett par månader i Paris, ett par i London och så tillbaka hem igen och ut på landet, precis om alla andra somrar.

Uppe på Hotellet satt Anna-Greta tillsammans med Vera och ett par löjtnanter vid Flottan, och Bengt gick just förbi:

— Usch, studenter, sade Anna-Greta, det är det värsta jag vet.

Bengt stannade. Han hade visst hört det. Han såg bort mot hotellets veranda, och där såg han lilla Anna-Greta. Han lyfte på mössan och hälsade en smula tafatt.

— Kände du den där? frågade Vera.

— Vi känner familjen, var den enda ursäkt Anna-Greta kunde komma med. Hon tyckte egentligen att det var pinsamt. Under hela våren hade hon varit på studentbaler och hon kände sig så innerligt led på de där vitmössorna. Nej, nu skulle det vara löjtnanter och kadetter eller filmskådespelare. Hon hade blivit presenterad för en sådan, som verkligen var ”ultraflott”.

Fjorton dagar senare blev Bengt kär i Anna-Greta. Nu drack han inte punsch och whisky längre, och han dansade inte med de unga och vackra fruarna. De där samtalen om konst och litteratur hade han alldeles slutat med och studentkåppen låg avbruten på vinden därhemma.

Han stod ensam vid dörren in till Hotellets balsal och såg på Anna-Greta, som dansade förbi tillsammans med en stilig fänrik. Han älskade henne, och han kände det, som om han aldrig skulle älska någon annan i hela sitt liv, ty så känner man det alltid. Men han var ju ingenting annat än en vanlig enkel student, och tillpåköpet en student, som redan hade varit student ett helt år. Det var just då han insåg, att han måste bli någonting, och det blev han också med tiden.

Vad beträffar Anna-Greta, så växte hon snart ifrån sig, som det heter, och numera är hon så glad och tacksam om någon student vill komma fram och bjuda upp henne till dans.

ERIK ZETTERSTRÖM.

Nästan hela kungliga familjen är samlad på detta foto, som togs efter en familjediné hos prins Eugen på Valdemarsudde söndagen den 17 juni. Fr. v. stående i översta raden: prins Sigvard, greve Folke Bernadotte, prins Gustaf Adolf, prins Axel av Danmark, prinsessan Ingeborg, kronprinsessans mor markisinnan av Milford Haven, prins Wilhelm, prins Oscar Bernadotte, prins Lennart, prinsessan Ebba Bernadotte, prins Eugen, prins Berthold av Baden, prins Carl, greve Carl Bernadotte, friherre Carl-Mårten Fleetwood, prins Bertil. I mitten kung Gustaf med kronprinsessan Astrid vid sin sida. Fr. v. sittande i översta raden: grevinnan Maria Bernadotte, kronprins Leopold, prinsessan Märtha, prinsessan Ingrid. Fr. v. sittande i nedersta raden: grevinnan Marianne Bernadotte, f. de Geer, friherrinnan Sophia Fleetwood, f. Bernadotte, kronprins Gustaf Adolf, prinsessan Margaretha av Danmark, prins Carl Johan, och prins Carl. Jäger, hovfoto.

MASKERADEN. AV GERTRUD LILJA

FRIDA SÅG ÄN VARJE DAG UTAN att se den. Hon hade utsikt över den från köksfönstret, hennes förströdda blickar hade vilat på den när den legat död och stelfrusen, när den blånat mot våren och när om sommaren strändernas träd, buskar och hus stått upp- och nedvända i dess blanka spegel. Men dess skiftningar påverkade kanske omedvetet för Frida själv hennes sinnesstämningar, eller varför suckade hon, när den låg grå, och trallade, när den blänkte och blånade?

Utän ån skulle den lilla staden ha varit uttryckslös och saknat liv, ån var för stadens fysiologi vad ett par ögon är i ett ansikte. Fiskarbåtarna, fyllda med fisk, nät, män och brunhyade kvinnor med brokiga huvuddukar och glimmande fiskfjäll på säckvävsförklädena foro på den till och från fiskbron; små privata baksmällor — stundom till ägarens skam och åskådarens nöje framförda medelst åror — gled över den, och granna, vitmålade ångbåtar förde människorna ut till deras villor i skärgården och till nöjesplatser med servering. Tvättkläder sköljdes och klappades vid bryggorna; mattor, tunga av vätan, gled ibland ur jungfrurnas händer och seglade obevekligt till havs, likaså leksaksbåtar och väderbollar, följda av ägarnas fåfänga rop och tårade blickar. Någon sällsynt, dyster gång visade sig på ån en båt, som rodde sakta och ofta stannade, en båt med ett par män, som draggade... Ån var nämligen inte så alldeles oskyldig, den gömde på en och annan mörk hemlighet.

Allt detta sammanfattades i Fridas medvetande till begreppet ån, utan att hon tänkte därpå eller fäste sig vid enskildheterna. Ån ingick som en detalj i hennes tjänstgöring: oftare än hon gled fram på den i vimpelprydda lustbåtar, sköljde hon kläder och tömde hon slaskhinkar i den.

Men bortom ån låg Folkets hus. När Frida hade köksfönstret öppet, kunde hon höra musiken därifrån. Hon lyssnade begärligt till

den, allt under det hennes sinne fylldes med längtan och melankoli — musiken påminde henne om hur ensam, obetydlig och fattig hon var, och om att hon var ung och att i denna kväll och natt dansen gick därborta...

Nu skulle emellertid också Frida få dansa... Sedan någon tid var hon sysselsatt med ett hemlighetsfullt och intressant arbete: hon sydde sig en maskeraddräkt. När sysslorna för dagen voro slut, gick hon inte till sängs och somnade ögonblickligen som hon brukade och som hon sanningen att säga nu hade mest lust till. Hon tog i stället fram ur sin byrålåda tyger och sybehör och satte sig på sin sängkant och sydde. Händerna, styva av hårt och grovt arbete, vägrade att följa hennes intentioner, de sömtunga ögonen svedo, men skaparglädjen gav henne krafter och höll henne vaken.

Strängt taget var Frida för lantlig och blyg för maskeradbal, och det var endast efter stor tvekan hon beslutat sig för att ta del i den. Men när hon väl kommit i gång med att sy sin dräkt, skulle intet i världen kunnat förmå henne att avstå från nöjet. Hon hade alltför ofta stått utanför och längtansfullt lyssnat till tonerna från Folkets hus för att kunna säga nej tack, när hon äntligen fick tillfälle att stiga in.

Valet av dräkt hade kostat henne stort huvudbry. Reminiscenser från filmer levde upp inom henne: graciösa rokkokodamer, diaboliska förförerskor i djup dekolletté, små näpna midinetter, eldiga danserskor... Men alla intryck sovrades i hennes nyktra hjärna och ofördärvade själ, tills kvar stod blott en anspråkslös kammarjungfru i svart. Även om en kammarjungfrus yrke var något förnämligare än Fridas, tillhörde hon samma skrå, och rollen borde inte gå alldeles över hennes förmåga... Dessutom var "kostymen" praktisk och billig: hennes gamla konfirmationsklänning kunde användas. Dock var det med en vidskeplig rysning Frida klippte av de långa, anständiga ärmarna till hälften. Hon pryddes ärmarna med vita krus, enligt kammarjungfruns på filmen, sydde sig ett kokett vitt förkläde och en nätt liten spetsmössa — innan Frida visste ordet av, var det hela färdigt.

På kvällen dagen före maskeraden var herrskapet borta, och Frida passade på tillfället att prova sin stass framför salongsspeglarna.

Hon vände och vred sig framför spegeln — där stod en livslevande kammarjungfru, och Frida rodnade av glädje. Hon smålog och lade huvudet kokett på sned. Precis som kammarjungfrun gjort det inför betjänten på filmen — det var inte den minsta konst att spela teater! Hon blev varse sina händer. De voro bestämt för stora? I alla händelser för röda. Hon stack dem försöksvis bakom ryggen; det gick utmärkt! Så, med huvudet skälmskt på sned och händerna på ryggen, kunde hon ju stå för det mesta... Så kunde hon stå, när Adolf kom och bjöd upp henne till dans... Hon stod helt stilla framför spegeln och granskade sin dräkt noga. Skulle Adolf tycka om den? Hennes ögon överforo kritiskt varje detalj på klänningen; hon rättade på mössan och mötte till slut sitt eget ansikte, som hon dittills ej ägnat någon vi-

Rättelse. I förra numret råkade ett förargligt ombrytningsfel inträffa i Gustaf Näsströms artikel "Poeter av i går och i dag". På sid. 612 tredje spalten skola tionde och elfte raderna utgå, då de höra till en annan artikel.

dare uppmärksamhet. Var det hennes ansikte? Hennes mun smålog, och hennes ögon strålade — Frida blev förvirrad. Till slut stego tårar upp i hennes ögon. Adolf! Alltihop var Adolf... Men Adolf hade fullt med flickor omkring sig, inte brydde hon sig om Adolf? Jo, jo, hon brydde sig om honom... Det var för hans skull hon gick på maskeraden, det var för honom hon klippt av ärmarna på sin konfirmationsklänning och sytt varje styng på den och på förklädet och mössan...

Dagen därpå, när Frida hade diskat söndagsmiddagen och allt var klart, och det led mot maskeraddags, gick hon bävande in i sin lilla kammare för att kläda om sig. Just som hon var färdig så när som på den lilla spetsmössan, vilken hon förresten skulle bära i en papperspåse och sätta på sig först när hon kom fram, erinrade hon sig, att hon glömt tömma slaskhinken. Det vore förargligt, om frun kom ut i köket och fick se den stå rågad... Kanske det var bäst att springa ned till ån och tömma den...

Det var mars, skymningarna voro redan ljusa och långa, men ännu var det kallt; isrester lågo kvar på gångstigen ned till ån. Frida hade bråttom. Hon halvsprang med den tunga hinken, halkade, kom på fötter och halkade igen...

Frun hade genom fönstret sett Frida gå förbi med slaskhinken men hade inte sett henne vända tillbaka. När hon blickade ut genom fönstret, upptäckte hon ett föremål, som flöt omkring på ån. Hon sprang ned till ån — föremålet var en slaskhink...

En liten stund senare gled en dyster båt med två män, som förde dragg, över ån. På stranden stod en flock åskådare och dryftade lågmält, huruvida man skulle finna den förölyckades kropp eller den redan drivit ut till havs... Draggen sänktes, fastnade och lyftes — man höll andan av spänning. Men det var trädgrenar, murkna stockar och plan-

(Forts. sid. 650.)

Lördagen den 2 juni sammanvigdes i Oscarskyrkan i Stockholm direktören i Osräm A.-B., premiär-löjtnanten Rolf Graff-Lonnevig och fröken Dagmar Burdin, dotter till generalkonsul Carl Axel Petersson och hans maka, född Rosin. (Atelier Håkan Lindqvist, foto.)

I Båstads kyrka sammanvigdes onsdagen den 6 juni hovrättsauskultanten Gustav Ramsay, Helsingfors, och fröken Vera Bolinder, dotter till fru Sigrd Forsberg i hennes tidigare gifte med framlidne ingenjören Carl Bolinder, Stockholm. (S. Graff, Båstad, foto.)

JOFUROL

TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

Slut med bladlössens regemente,

om Jofurool-Bad sprutas över växterna. Finnes i flaskor från kr. 0:75 i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer.

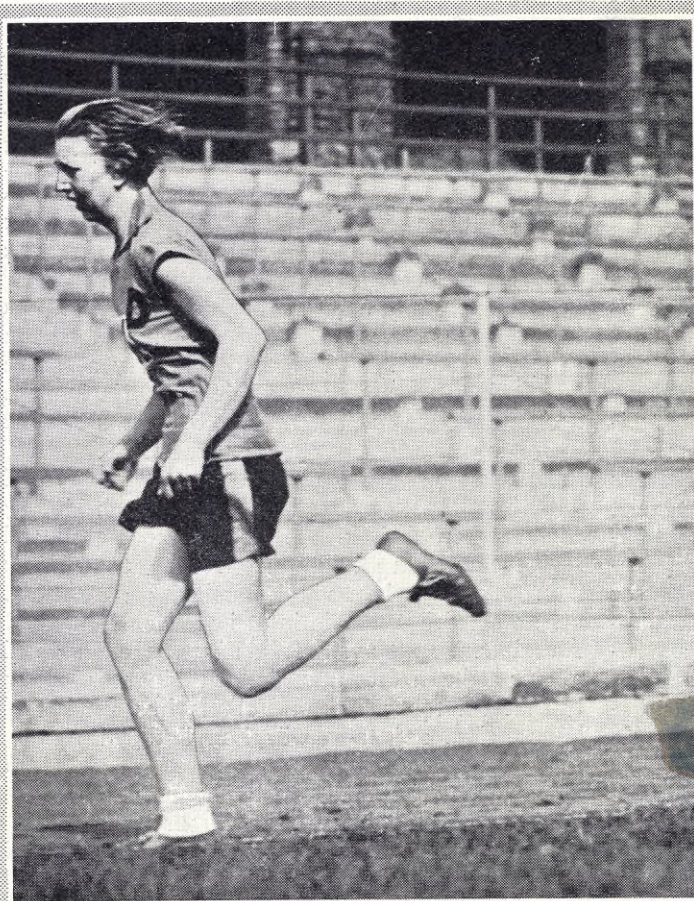
SPÄNSTIGA SPORTFLICKOR

MÅNGA NYA DAMREKORD HÄRHEMMA OCH UTE.

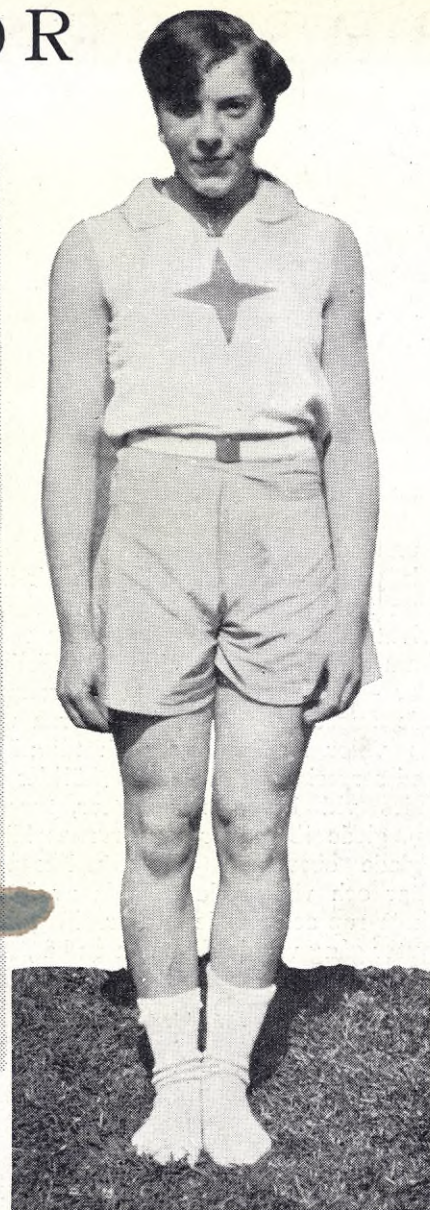
Att döma av uttagningen för Olympiska spelen nyligen i Stadion ser det lite mörkt ut för våra olympiaherrar. Däremot överraskade damerna med storartade framsteg och många nya rekord — men det är ännu osäkert om de få visa sig i Amsterdam (se vidare Vagabondes reflektioner i kröniken detta n:r). Här en presentation i bild av de duktiga sportflickorna.

En rekordtagerska är också Britt Adams-Ray i höjdhopp.

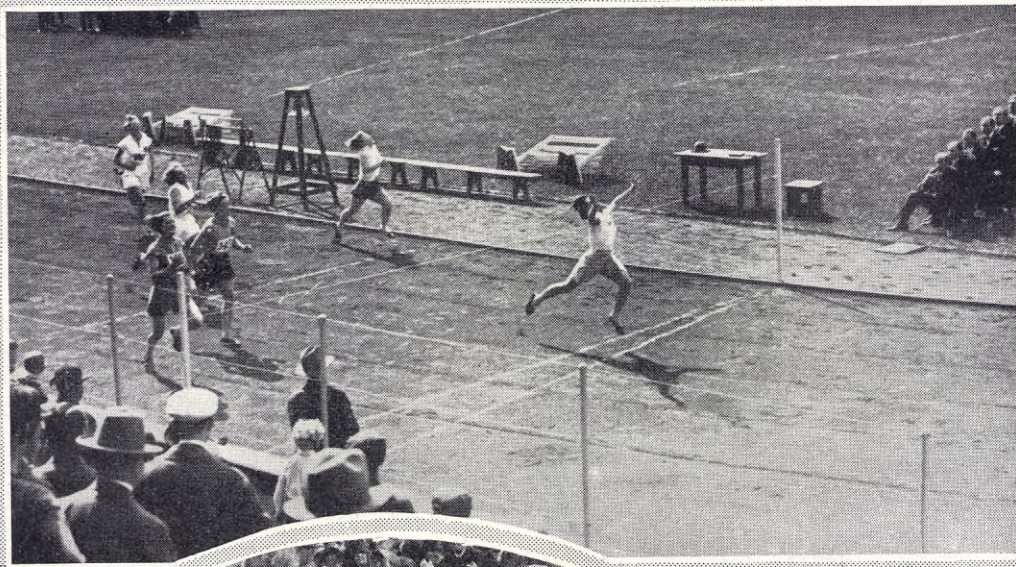
Inga Gentzel är Sveriges löparhopp för Amsterdam och gjorde nytt världsrekord på 800 meter vid uttagningen.

Maud Sundberg slog nytt rekord i löpning 100 m.

Rut Svedberg satte nytt rekord i diskuskastning.

Maud Sundberg i mål efter sin vackra löpning på Stadion inför en kunglig publik.

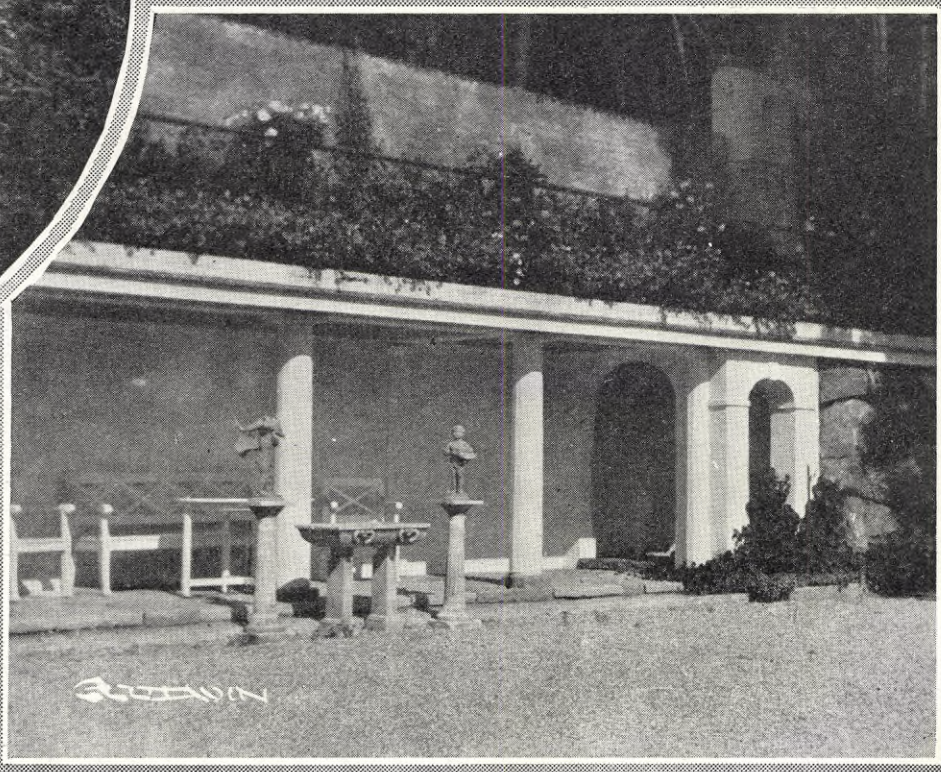
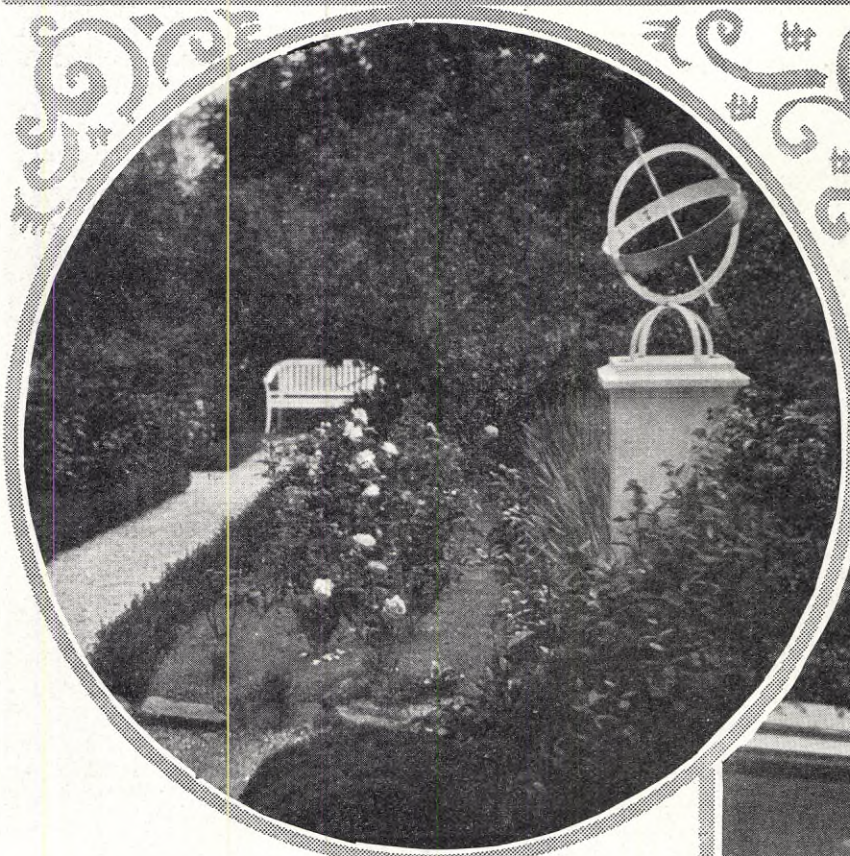
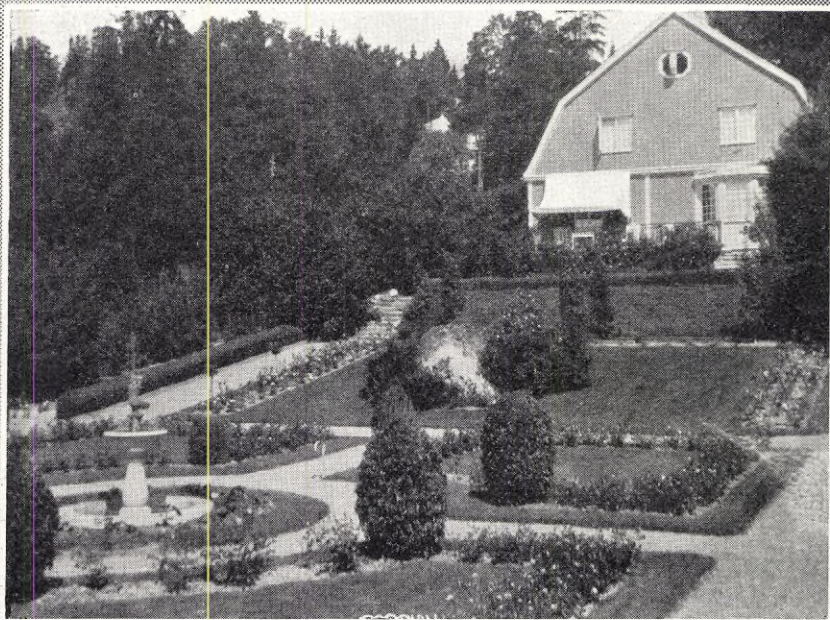
Helen Wills är visserligen ingen svensk rekordtagerska, men hon är i stället världsberömd och väntas just nu bli världsmästarinna vid tennistävlingarna i Wimbledon.

PRYDNADER I TRÄDGÅRDEN

NÅGONTING ATT TÄNKA PÅ FÖR LANDSTÄLLET.

Ingenstans gör sig en skulptur fördelaktigare än i trädgården och det finns många tilltalande sätt att pryda trädgården med konstverk. Idun ger amatörträdgårdsmästaren ett gott råd med dessa bilder av trädgårdsarrangemang i några svenska trädgårdar. Samtliga kamerabilder av dr Henry B. Goodwin.

Överst t. v.: I sin trädgård vid Solsidan har apotekare E. Holm anordnat en svalkande fontän med skulptur av Oscar Avén.

T. h.: En liten miniatyrträdgård hos konstnärinnan Brita Hörlin på Utö. Två barnskulpturer utgöra ett vackert konstnärligt inslag.

Nertill t. v.: Soluret är en gammal hederlig och trevlig trädgårdsprydnad, som bankdirektör Osborn Kling valt för sin trädgård på Skogsö.

T. h.: En pompejansk gård med antika skulpturer ingår i bankir A. W. Högmans trädgård på Skogsö.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

EBBA GRÖNHAGEN.
F. Hartman, Stockholm. Änka
efter kaptenen vid Kronobergs
regemente Claes Grönhagen.
90 år den 28 juni.

EMELIE KRUISE.
F. Wall, Stockholm. Maka
till f. d. majoren vid Got-
lands infanteriregemente, frih.
Axel Kruise.
85 år den 4 juli.

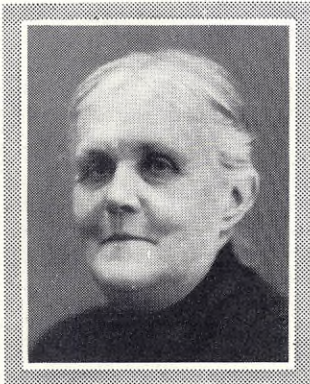
ANNA KRISTINA
GUSTAFSSON.
Fru, Almby, Örebro. Änka
efter köpmannen A. F. Gu-
stafsson, Örebro.
80 år den 26 juni.

ODA BERG.
F. Angeldorff, Borgholm.
F. d. styr.-led. i Hemslöjds-
fören. riksförbund. Änka ef-
ter lärov.-adj. F. Berg.
75 år den 1 juli.

ALICE von EHRENHEIM.
F. Blomstedt, Grönsö, En-
köping. Maka till kammar-
herren och godsägaren Eric
von Ehrenheim.
70 år den 28 juni.

STINA SWARTLING.
F. von Hofsten, Köping.
Skriftställarinna, föreläsarin-
na. Änka efter ryttmästaren
Reinhold Swartling.
70 år den 28 juni.

HÉLÈNE BILDT.
F. frih. Åkerhielm, Stock-
holm. Änka efter generalen
Knut Gillis Bildt.
70 år den 1 juli.

ELLEN von SCHWERIN.
F. Cederwall, Stockholm.
Änka efter kaptenen vid Ne-
rikes regemente, greve Philo-
p von Schwerin.
70 år den 1 juli.

MARIA MAGNÉT.
F. Södermark, Stockholm.
Änka efter protokollssekrete-
raren C. Adolf Magnét.
70 år den 2 juli.

ANNA TRÄGÅRDH.
F. Schönbeck, Stockholm.
Maka till f. d. ryttmästaren
vid Kronprinsens husarrege-
mente Fritz E. Trägårdh.
70 år den 2 juli.

ELLA NATHORST.
F. Windahl, Stockholm. Än-
ka efter professorn vid Na-
turhistoriska Riksmuseet A.
G. Nathorst.
70 år den 4 juli.

HENNY NÆSELIUS.
F. Strinnholm, Tärnaby. Ma-
ka till kyrkoherden i Tärna
Johannes Næselius.
65 år den 30 juni.

ELIN WÄSTFELT.
F. Grönlund, Anneberg, Tö-
reboda. Maka till f. d. flott-
ningschefen Roderik Wästfelt.
65 år den 2 juli.

FRIDA DELLGREN.
F. Bernlund, Skarpnäck. Ma-
ka till f. d. tullförvaltaren
Frans Dellgren.
65 år den 3 juli.

ANNA SEDERHOLM.
F. Walén, Malmö. Änka ef-
ter grosshandlaren och kon-
suln Bertil Sederholm,
Malmö.
60 år den 30 juni.

EBBA BERGENSTRÄHLE.
F. af Petersens, Forsby, Vrå-
ka. Änka efter översten vid
Västernorrlands regemente
Vilhelm Bergensträhle.
55 år den 4 juli.

OLGA KRISTIANSSON.
Fru, Hejnum, Bäl. Maka till
kyrkoherden i Hejnum Karl
Kristiansson.
50 år den 28 juni.

ALMA LUNDBLAD.
F. Herrström, Äspö. Maka
till kyrkoherden i Äspö och
Östra Klagstorp G. G. Lund-
blad.
50 år den 3 juli.

KAREN PRYTZ.
F. Reichstein-Jørgensen, Gö-
teborg. Maka till grosshand-
laren Olof Prytz, Göteborg.
50 år den 3 juli.

HELENA GYLLENHOFF.
F. Halling, Halmstad. Maka
till majoren i Hallands rege-
mentes reserv Axel Gyllen-
hoff.
50 år den 4 juli.

Tag med **JELL-O** på landet

— läskande, — färgglad —
— lækker — lättlagad —
— billig geléefterrätt —
Ställes kal't att ställa.

EN ÄDEL KVINNAS VERK

SAMARITERHEMMET I UPPSALA OCH DESS UTVECKLING. — APROPOS EN NYBYGGNAD.

Ebba Boström.

Diakonishuset.

Några gamla på Samariterhemmet.

I SYSTRARNAS BIBLIOTEK I SAMARITERHEMMETS diakonishus i Uppsala hänger porträttet av en blid, intagande dam klädd i den förr i tiden brukliga spetsmössan. Hennes ansikte präglas av godhet och intelligens — två egenskaper, som i hög grad kännetecknade fröken Ebba Boström, samariterhemmets stiftarinna. De som känt henne i livet — hon dog år 1902 — vittna alla enhälligt om vilken utpräglad personlighet hon var. Hon förenade i sig något av Fredrika Bremers sociala patos med en Florence Nightingales offervillighet och flammande trosvisshet. En god vän skriver om henne vid hennes död: "Det var något egendomligt gåtfullt i hennes väsen. Vi kunna ej lösa den gåtan på annat sätt än att där fanns något av man, kvinna och barn på en gång. Där fanns en okuvlig handlings- och viljekraft, som ej ryggade tillbaka för svårigheter. En djup, fast grund var lagd i hennes innersta, och det var detta, som gjorde, att man trots alla skiftningar i hennes väsen kunde känna det så tryggt i hennes närhet."

När man ser Samariterhemmets lokaler från diakonishuset till den snart färdiga sjukhusbyggnaden förstår man, att fröken Boströms livsverk burit frukt. Man gripes av en stark beundran för denna kvinna, som tidigt gick sin egen väg, säkert och målmedvetet i förvissning om att hon gjorde det rätta. Hon var dotter till lagmannen Erik Samuel Boström å Östanå. Tidigt föräldralös flyttade hon jämte en sin syster till Stockholm, två unga flickor fullt fria att förfoga över sin tid och sin förmögenhet. Tidigt kände hon en stark dragning till lidande och behövande. Impulsivt och med fulla händer gav hon utan hänsyn till vad andra tyckte och tänkte. Under en resa till England vaknade hennes intresse för sjukvård. Hon genomgick en sjukvårdskurs i London och återvände sedan hem till Sverige, där hon efter en tids anställning vid Serafimerlasarettet kom till Uppsala år 1882, närmast för att taga hand om och ordna Sedlighetshemmet där. Hela sin förmögenhet offrade hon åt räddningsarbetet.

"Nu har jag bara Gud", sade hon, när den sista skuldförbindelsen till henne revs sönder. "Men då får han också försörja mig och mitt husfolk."

Det blev henne många gånger ett påfrestande arbete. En höst försvunno alla skyddslinorna utom en. Men nya kommo i stället, och arbetet fortgick. Initiativrik som hon var stannade hon ej vid räddningsarbetet. Hon upprättade ett barnhem och grundlade ett sjukhem huvudsakligen genom donationer, som

hennes släktingar förmedlat. I början motogs mest nervsjuka. Djupt religiös ansåg hon, att det endast var Gud, som kunde hjälpa. Genom förböner skulle de sjuka botas, ej genom människors ingripande. Hon brukade själv gå omkring bland patienterna, och länge var makten av hennes starka personlighet den största dragningskraften för dem, som kommo till sjukhuset. Snart öppnades emellertid hemmet också för kirurgisk sjukvård.

Så småningom lades grunden till en byggnad av helt annat slag. Fröken Boström hade länge önskat fostra församlingssystrar med verksamhet även utom hemmet samtidigt som hon kände behovet av ett fastare band mellan dem, som tjänade inom hemmet. Så bildades ett systerskap av 17 systrar. För närvarande utgöres antalet systrar utbildade inom Samariterhemmet 250, varav 50 äro fästade vid stiftelsen. Det är inte så många. Men säkert skall antalet växa, det var Ebba Boströms fasta övertygelse.

Själv står Ebba Boström för dem, som arbeta inom Samariterhemmet, som en fascinerande gestalt, som såg på livet med varma, rofyllda ögon. Hennes förmåga att personligt reagera för alla lidanden var lika ovanlig som vittfamnande. Ingen kunde haft en renare vilja och en ömmare känsla inför tillvaron än hon. Därför står hon också som ett föredöme för de unga, som ägna sig åt det tjänande arbetet.

"För att tjäna" de orden stå också ristade över ingången till diakonishuset vid Dragarbrunnsgatan 74, som fullbordades år 1918.

70 år fyller den 4 juli fru Maria Hellberg, änka efter Iduns grundläggare Frihtiof Hellberg. Fru Hellberg gjorde vid sin mans sida en betydande insats på Iduns officin och stod honom bi med både råd och dåd. Sitt intresse för Idun bevarar fru Hellberg alltjämt och Idun hoppas att länge än få behålla fru Hellberg bland sina vänner. Här ses fru Hellberg i sitt vackra hem, fyllt av konst saker och dyrbara minnen, där hon ihågkommen av en stor vänkrets firar sin högtidsdag.

M E D E T T N Y T T T O N F A L L

AV VERA v. KRÆMER.

NORMALSKOLEKOMPETENS!

Barnet har flyttats nu till en ny skola till hösten. En modern skola.

Och när allt var ombestyrkt och klart — ty det fanns saker i den skolans teorier, som svarade mot något vi länge känt att vi undnade barnet och som vi tro på — då befanns det att skolan inte har normalskolekompetens. Förfärliga ord.

Vi tro ju säkert att skolan får det där, tills vårt barn blir färdigt och behöver det. Det vore väl underligt annars. En skola där lärda män och kvinnor undervisa och nya söta filosofie magistrar.

Men under tiden susar en dov melodi genom allt vad vi göra, vår mat och dryck, ogräsrensning i täppan, mah-jong, när vi ska ha trevligt och arbetet, när vi arbeta. Vad ska barnet bli? Med eller utan, helst med normalskolekomp...

Vi fråga andra föräldrar. Somliga slå gladeligt ifrån sig: Det ordnar sig väl, säga de. Andra veta precis. En far visste just igår att hans dotter ville bli reklamtecknare. Och våra hjärtan fylldes av avund. Ty vårt barn kan inte dra ett streck och reklamtecknare är just ett av de där nya, livaktiga, efter vad jag tror ganska glädjebbringande yrkena, som nu unga flickor slå sig på. Ett yrke för vår tid, fritt, men som fordrar ihärdighet och som bör ge en del, om man sköter det. Det har smak och stil och arbete i förening och sätter en i kontakt med allehanda företeelser — bilar, verktyg, människor, kläder, landskap.

Det måste ordna sig i sinom tid. På vår tid var det bara de musikaliska underbarnen,

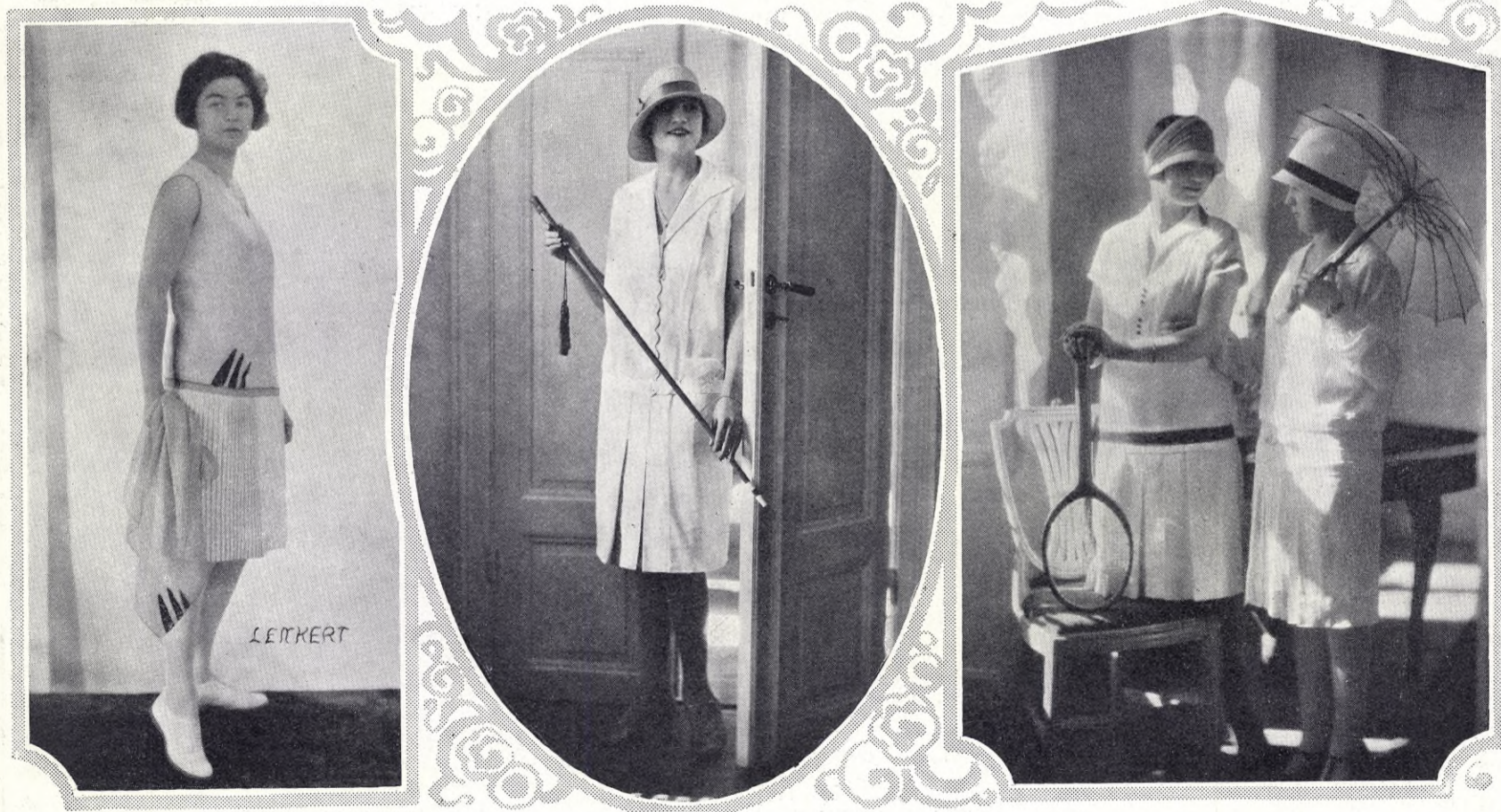
som redan vid elva—tolv års ålder visste vad de skulle bli. Vi andra bidade utan skönjbara anlag och vanligen utan skönjbar begåvning och med besynnerligt svävande skolkunskaper, alls inte funtade för livet, utan bara för skolan, vad framtiden skulle bringa och var vi som vaknade människor skulle stå.

Det är trångt på alla banor — men på vår tid fanns det massor av yrken, som ingen flicka kunde drömma om. Och tiden före vår kunde en flicka bara bli ett: lärarinna eller guvernant.

En pianistdebutant som man har anledning uppmärksamma är fru *Rose Gräns*, som under vårsångens senare del hade konsert i huvudstaden och därvid skördade mycket och välförtjänt bifall av såväl kritik som publik. (Jan de Meyere, foto.)

När vi köpte plantor häromdagen till täppan, som ligger och huttrar och fryser i juni-regnet, var det en ung flicka som visade oss dem, vägledde oss, gick före oss i drivbänkarna, och slog in dem åt oss. Allt fort, fermt och säkert. En täck och behaglig och mycket snabb kvinnlig trädgårdsmästare i overall. Jag såg på henne med beundran och tror för visso att hon var lika lycklig i sitt yrke som hon hade vacker hy. När en stor modefirma skulle filma sina vårcreationer härförleden, var det en ung, gift dam med högadlig titel, som skötte firmans del av kommersen, klädd i trenchcoat, chic och rask i vändningarna. När jag nyss var inne hos frisören för att putsa nacken, kom en ung kvinnlig skyltdekoratör in på sin rond — hon hade många fönster att ordna och se till och hennes yrke var det nyaste jag träffat på, tills dato. En ung dam jag känner av dem, som måst reda sig från tidiga barndomen, utan fråga om normalskolekompetens, har marketenterier för byggnadsarbetare och är eftersökt av byggmästarna för det briljanta sätt, varpå hon sköter mat, ordning och kundkrets. Hon är ung och nätt och skiljer sig på intet sätt till det yttre verken från de söta filosofie magistrarna, den rosiga flickan i overall eller den käcka damen i trenchcoat. Det är roligt att se på det. En virvel, litet ovan för den som står utanför. Men hoppgivande. Det är "nöden har ingen lag", sagt med ett annat tonfall än förr. Det finns ju folkpensionering, om också ingen annan. Och i ett stilla fjärran hägrar kanske en höns-gård.

Ni vill ha en enkel och trevlig klädning för tennisplanen och soliga segeldagar — om det nu någonsin blir sol i år! Då ge dessa bilder några goda förslag. Fr. v. en tennisklädning med ärmlös jumper av vit kashalamé, scarf av orangegul crêpe Georgette, samma färg och material återkommande i kanten av jumpern, applikationsmotivet i svart, orange och guld, kjol av plisserat ylle. Modell från Birgittaskolan, E. Glantzberg. (Lenkert, foto.) Nästa klädning är av bomullstrips med blusens pärlmorknappar och skärp som enda garnering — en sommarlätt och flärdfri sak. Av de två damerna vid solfönstret bär den första en tennisklädning i fin piké med röd och blå garnering och den andra en behaglig förmiddagsklädning i vit crêpe-de-chine. Samtliga dessa modeller från N. K. (Welinder, foto.)

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STHLM - BRUNKEBERGSTORG 24

Vi äro överens

om
att
**GEVALIA-
KAFFET**

efter en god middag
är pricken
över i.

Alltid de bästa
Alltid lika goda

30/10/15

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning

Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

En moder skriver:

"Jag är fullkomligt övertygad om, att jag har Mellins Food att tacka för att min dotter icke blott ännu är vid liv utan även åtnjuter den bästa och kraftigaste hälsa. För min del kan jag alltså icke annat än på det varmaste rekommendera Mellins Food."

Mellins Food

Den föda som ger krafter.
Förordas av läkare. Kr. 2:75
pr burk.

Mellins Food Biscuits *resb.*
vid övergången till fast föda
samt för svaga personer av alla
åldrar. Kr. 2:75 pr ask. Finnes
på apoteken och i Drogaaffärerna.
Prov och broschyrer gratis från
Mellins Food Depot, Malmö.

SILVO
SILVER
POLERMEDEL

För rengöring och polering av Guld, Silver, Nysilver, Aluminium, Tenn etc. etc. ... Lätt och bekväm att använda. Bevarar silvrets skönhet och charm.

Generalagenter:
GUST. F. BRATT & Co GÖTEBORG

HOSTOL
OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKAREMELL
H. M. DROTNINGENS HOVLIVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil, Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Ett konstnärshem i Småland.

(Forts. fr. sid. 638.)

får man känslan av ett mystiskt samband mellan konstnären och hantverkaren. Det är förmodligen denna anpassning, som utgör den inrersta yrkeshemligheten.

Det stora rummets samtliga möbler äro ritade av arkitekten Carl Malmsten med hans tidigare något kraftigare och av bondrokoken lätt inspirerade former. Det är emellertid sällsynt att se furumöbler skulpterade, i synnerhet så rikt skulpterade som dessa. Möbeltyget upptar det grå färgmotivet och mattorna det röda. Det är omöjligt att ge en fullgod föreställning om det helhetsintryck av hemtrevnad, konstnärlig förfining och originalitet, som ges av denna sammansmältning av varma och neutrala färger, av antik och modern tidsstil. Och var skulle man finna detta om ej hos Simon Gate, denna stilkänslans verkliga konstnär?

I övrigt är huset inrett med all tänkbar och önskvärd komfort, ett antal sovrum med rinnande varmt och kallt vatten och i allo väl uttänkt och detaljerad utsmyckning, en hypermodern köksavdelning och i källaren de utrymmen, som annars hysas i en vanprydande ekonomibyggnad. T. o. m. garage finnes här nere med en cementerad uppkörsväg till gårdsplanens nivå. I övre våningen ligger ateljén. Här sysslar Gate på lediga stunder med sitt första stora intresse målningen, som numera tvingats att intaga den mindre förnämliga rangplatsen som hobby. Detta är glasens skuld eller förtjänst.

EVA AHLMAN.

En svanesång i Marstrand.

(Forts. fr. sid. 641.)

hennes en allvarlig läxa. Ty man får ju icke synda varken på nåden eller sitt rykte!

Nästa morgon avreste den av raseri och sorg nästan halvdöda divan från Marstrand, sedan hon låtit telegrafera återbud till de platser där hon skulle konserterat och begav sig över Norge — enligt vad det uppgavs — till England och därifrån till Frankrike.

Marstrand var sista etappen på hennes konstnärsbana.

Stackars Trebelli! Ingen avskedslager räcktes henne och rätt många månader efteråt flögo telegram över världen, mälände att "la grande Trebelli" avlidit i det land som sett henne födas.

Porträttet, som pryder dessa rader fick den femtonårige gymnasisten av den originelle badkamrern, Engelbert Silversvan, han som kallade alla oadliga damer för "mamsell".

— Svahn kan få det här — hon har själv skrivit sitt namn på det. Det var en förskräcklig käring, sade han på sitt korthuggna sätt.

Till och med en sådan recension skulle hon få. Så förgår världens ära!

WALDEMAR SWAHN.

IDUN

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Redaktör:

Frithiof Hellberg Eva Nyblom

Redaktionen: ... kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonsskontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga
platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Uppl. B.
Praktupplagan Vanl. upplagan

Helt år ..... 17:— Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:— Halvt år ..... 8:—
Kvartal ..... 4:50 Kvartal 4:25

Mortalin B utrotar
flugor och mygg.

Flugor dö som flugor av Mortalin B.

Mot flugor och mygg har man länge kämpat utan att ernå något gott resultat. — Nu har dock framställts ett svenskt speciellt skyddsmedel mot dessa och andra smittoförande insekter.

MORTALIN B

Ett medel som dödar ej blott insekterna själva utan även deras ägg och larver. Med detta medel och den därtill avsedda sprutan, sprutas rikligt omkring där flugor och mygg finnas eller direkt på dem, och de utrotas fullkomligt.

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG
UPSALA

Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på eleganta, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.

Drottarmbandsuren finnas också i guld- och silverbelagda boetter, 10 års garanti, moaré eller fjädrande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!

Giv henne ett Drott-ur!

Jag är Havren.

Havren är mitt ursprung. Sedan gamla tider har jag varit uppskattad för min förmåga att försköna huden.

Begär uttryckligen

Oatine och Oatine
SNOW

och tillbakavisa alla efterrapningar och allt som rekommenderas vara lika bra.

Jag är ingen lyx,

utan en nödvändighetsartikel för varje dam, som önskar bevara huden ren och mjuk.

Fås överallt i burkar å Kr. 2:50 och 5:— (3-dubbelt innehåll) samt i tuber å Kr. 2:50 och 1:25 passande för handväskan.

OATINE SNOW gör huden bländande vit och matt och är outhärlig som dagkräm.

Tillerkänd 10 Grand Prix och Guldmaljer
The Oatine Company
Paris. 11, Kongensgade 12, Köpenhamn.
London. Nederlag i Malmö.

Senaste hårmodet: — halvlångt!

Demonstrerat vid damfrisörkongressen i Köpenhamn.

Köpenhamn: — Vid internationella friserings-tävlingen väckte det stor uppmärksamhet, att alla de damer, som tjänstgjorde som modeller, hade halvlångt hår. Det korta hårets tid torde vara förbi.

För att håret hastigast skall erhålla den längd som nu är modernt fordras behandling med F. Pauli's Azymol-Stimulus, som rekommenderas av läkare. Man fuktat ren bomull med Azymol-Stimulus och ingnider därmed väl själva hårbotten varefter lätt massage med fingerspetsarna utföres. Härvid stimuleras hår-rötterna till kraftigare funktion, mjäll upplöses och håret blir tätare, friskare och därigenom vackrare.

Vid champonering (varje vecka) använd Azymol-Stimulus Flytande Shampo,

F. Pauli's

AZYMOL-STIMULUS

— livselixiret för håret —

färg, som lämpar sig till överklädande av en möbel, dels ock om en panelsoffa lämpligen kan omändras till vanlig soffa.

Möbeln, som det är fråga om, är i mycket grov, tung stil. Den är köpt i Köpenhamn för 20 år sedan samt består av en skulpterad panelsoffa i mahogny, två fåtöljer och fyra mindre stolar likaledes skulpterade.

Soffan och stolarna äro f. n. klädda med grönrandig sammet.

Bordet är fyrkantigt och avlångt.

Den till möblemanget hörande mattan är röd med inslag av blått grönt och grågrönt.

Prenumerant.

Svar: Epingle eller mönstrad sammet bör vara en lämplig kvalitet till möbeln. Färgerna grågrönt och grönt. Omöjligt att ändra panelsoffan är det säkert inte, men det ställer sig onekligen rätt kostbart.

Maskeraden.

(Forts. fr. sid. 643.)

kor, som följde den upp, ej det man sökte. Slutligen, efter ett par timmars fåfänga ansträngningar, när man redan började ge upp hoppet om att finna den drunknade och ta för givet, att hon förts bort av strömmen, fastnade dragen på nytt, och blott med stor vedermöda lyckades man lyfta den — man hade funnit, det man sökte...

Inga snyftningar eller jämmerrop hördes från stranden, när Fridas kropp halades in över låtkanten. Frida hade varit en spary, en lilja på marken, som fått föda och kläda sig själv, efter Vår Herre tycktes ha glömt det; en Frida mer eller mindre på jorden betydde så litet, redan nästa dag skulle hennes herrskap ha fått en ny jungfru. Men hennes vita ansikte, det drypande håret och hennes späda kropp i den åtsmetade svarta klänningen kom det att rycka i ansiktet på männen och att stocka sig i strupen på kvinnorna. Den respekt Frida aldrig eftersträvat och förmodligen aldrig skulle ha lyckats förvärva sig i livet, vann hon utan all ansträngning i döden.

Man såg litet frågande på hennes klänning och förkläde — den levande Frida skulle ha rodnat till blods inför de undrande blickarna, den döda låg vit och likgiltig. Den som i maskeraddräkt kan möta till och med döden utan att te sig makaber, kan tryggat låta sig beskådas av de levande. Frida kunde ha tagit sig helt annorlunda ut, när hon oförmodat trädde in i evigheten, iförd maskeraddräkt...

I Folkets hus på andra sidan ån gick maskeraden med liv och lust, jazzorkestern skrällde, läskedrycksorkor smällde och dansen gungade... Månen sken, det var en vacker natt med aning av vår. Adolf dansade, och när han dansat sig trött, förde han ut sin dam under de kala björkarna, som började skifta i violet. Hans dam hade feta, vita händer, hon var en riktig kammarjungfru, från grevgodset, som nedlät sig att deltaga i maskeraden, och var följaktligen inte klädd som kammarjungfru. Hon var klädd till sjujungfru i grönt siden och med armar, nakna till axlarna. Adolf kramade och kysste hennes vita, feta händer, han kysste hennes armar och hennes mun. Båda två vände upp sina ansikten mot månen, kysste varandra och skratade.

Månen lyste in också genom

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Redovisning.

Sedan redovisningen i nr 23 ha följande medel influtit till Iduns förening "Födelsedagen".

Transport Kronor 5169:46

Fru Anna Hellborn, Strömstad	5:—
Fru Almina Hökerberg, Mellösa	2:—
Fru M. Baeckström, Sthlm	2:—
Fru Ingeborg Jansson, Skövde	5:—
Doktorinnan Anna Wettergren, Arboga	1:—
Friherrinnan O. von Hommeyer, Stockholm	2:—
Fröken Anna Adamsson, Jönköping	1:—
Fröken Jenny Svanström, Enskede	5:—
Fru Anna Dickson, Kristianstad	2:—
Doktorinnan Elin Nordlund, Eka, Lista	5:—
Majorskan Anna Hjulhammar, Djursholm	1:—
Fru Alma Dahlgren, Sala	3:—
Fru Lilly Roman, Sthlm	10:—
Fru Maja Elgstrand, Hällnäs	1:—
Fru Hedvig Törjesson, Gävle	2:—
Fru Hedvig Olson, Göteborg	2:—

20
ASPIRIN
TABLETTER för 1, Kr

oöverträffade vid feber, förkylning, huvudvärk, nervsmärtor, tandvärk, reumatism m. m.
Fås på alla apotek i rör om 20 st. Kr. 1,—.

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannoligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbelarkitekt Eduard Rasch.

Färger och sänggardiner.

Fråga: Ber om råd beträffande tapet och dubbla gardiner till ett fönster och en balkongdörr i ett rum 4x5 åt väster. Rummet, vårt

enda, är blandat sov- och vardagsrum, har två vita spjalsängar — i baby och min stora — samt en Carl-Johansmöbel, mahogny, klädd med ylledamast i svart-brunt-ljus guld, helhetsintrycket mörkbrunt. Två mattor finnas, en maskinvävd nöthårs 2x3 i ljus grått och mörkt grårött under sittgruppen. En handknuten 1.10x1.75 under sekretären i gammalt Blekingemönster, huvudsakligen blått, mönstret skärt, ljusblått, svart, brunt, ben. Ampel av onyx. Lämpliga färger till kuddar och bordduk? Bordet massiv mahogny, blankpolerat, 1.15 i diam. Vore det att onödigt betona platsen om man hängde upp

(vita?) sänggardiner? Endast över den stora sängen.

Olyckligt färgblind på blått och grönt.

Svar: Välj en lugn, ljus, gråbeige tapet och blå gardiner, som uppstår mattans färg. Draggardiner böra vara i gråbeige, för att ej bryta mot väggen. — Önskar ni avstå från blå och gröna färger föreslås guldbrun gardin. — Kuddar i blått och grårött samt en liten bordsduk i grå botten med enkel dekor i grårött. Sänggardiner giva naturligtvis en behagfullare bild, men de böra ej vara vita. Vackrast vore att ommåla sängarna i till exempel grått. Gardiner i så fall i grå botten och blått mönster.

Möbeltyg och mattor.

Fråga: 1) Vi ha' i vår salong en äkta indisk flossamatta, i färgerna: rosa, blå, grön, guldbrun och cremefärgad, som är bottenfärgen; näst bottenfärgen är det blå förhärskande. Då jag nu tänkte väva möbeltyg till salongsmöbler (Karl Johansstil, mahogny) undrar jag vilka färger och garnsorter jag bör använda?

2) Då nämnda matta ej klär hela trägolvet, fordras då gångmattor eller filt, vid sidorna?

Mångårig prenumerant.

Svar: 1) Tag mattans blå som huvudfärg i möbeltyget, blanda linne- och glansgarn. Det senare giver det en vacker lyster. En rand, c:a 3 cm., i linne-grått med smala ränder och t. ex. ett sicksack-mönster i nötrunt. De blå ränderna, c:a 4 cm. skiljas från de linnegrå genom ett par svartbruna trådar.

2) Det parti av golvet, som ej upptages av mattan, bör täckas med filt eller velour.

Panelsoffa och färger.

Fråga: Härmed frågas vänligen dels vilket möbeltyg och vilken

Där ligger något under,

att

PARADISMADRASSERNA

vunnit en så stor framgång. Förklaringen är den att allt stoppmaterial sorteras, renas och decinificeras å egna moderna specialfabriker.

Paradismärket står därför i en klass för sig.

Tillverkas av:
J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG.
Fjädrrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik.
Erh. i varje möbel- & sängklädersaffär.

Ingen klagan

om man uppfriskar blodet, rensar magen och tarmar från osunda rester och utdrivar urinsyran från kroppen, varmed man undanröjer roten och grundorsaken till illamående och många sjukdomar.

Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom att använda

Fruksalt-Samarin

Det bringar vigör och ger hälsa. Pris pr fl. 2.50 som räcker till 50 glas samarin hälsovatten. Säljes å apotek, i Drog- och Kemi-kalieaffärer m. fl. ställen.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

fönstret på det lilla brygghuset, där Frida blivit lagd för natten. Musiken från Folkets hus trängde ända dit in och blandades med det tysta droppet av vatten från Fridas hår. Det såg ut i månljuset, som om ett litet leende av förväntan darrat kring hennes mun. Men hon sov djupt och gott, hennes natt var lång, hennes vila skön, skönare än Adolfs och sjujungfruns — hon hade somnat i den behagliga stunden, innan skuggorna föllo och den gråkalagryningen kom.

Gertrud Lilja.

Bébé är en åsna.

Av Rosa Fitinghoff.

Vi gjorde Bébé's bekanskap borta i den lilla byn Monnetier-Eglise. Vi ville nämligen komma upp till Salève — Salève är ett högt berg i Savoyen — inte allra högst upp, utan ungefär halvvägs, ty där, utskjutande på en klippa, likt ett svalbo, hade vi sett ett högt kors och konturen av en byggnad och dit upp drömde vi att komma.

Det är ju inte alla som kunna orka eller ens få gå så långt och därför hörde vi efter i byn, om man kunde få hyra en åsna.

Jo då, det gick bra för sig. Tio francs skulle det kosta, men då fingo vi inte stanna där uppe längre än i tre kvarts timme.

Bébé kom fram, ledd vid tygeln av sin ägare, en lång, vacker man. Bébé's sadel var gammal och skröplig. Bébé såg misstroget på oss, missnöjt undrande på vad vi voro för sorts fok. Och då Bébé fick sin börda på ryggen i form av en människa, beslöt han sig för att stanna där han var.

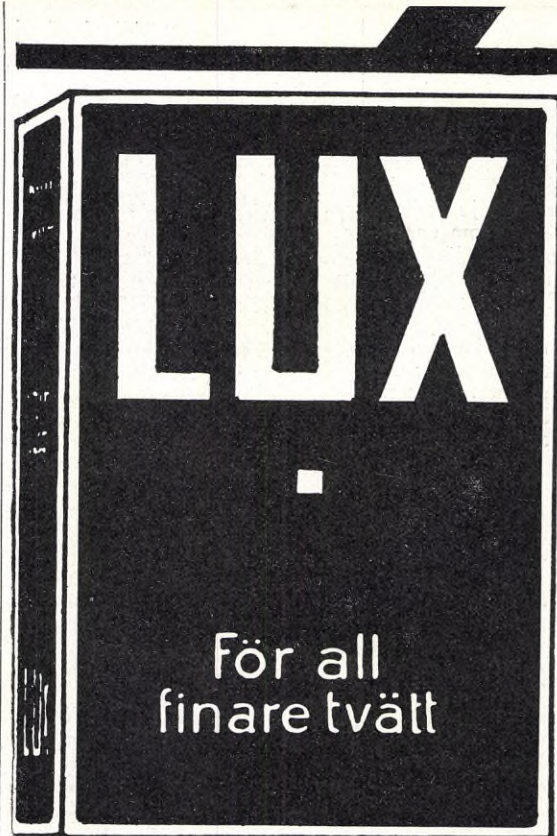
Black, en svart hund, fullkomligt fri från alla sorts stamtavlor och anor, hoppade och skällde, han var vild av glädje över att få komma ut på promenad. Kanske var det Blacks skällande och upprepade "kyssar" på Bébé's mule, som förmådde denne att börja gå framåt, eller kanske att det var mannen, som drog i tygeln och skrek "Hoicy" allt vad han förmådde, eller vår blivande lilla förare, vilken av alla krafter sköt på bakifrån. Huvudsaken var ju att Bébé kom igång.

Mannen lämnade oss och pojken tog tag i Bébé's tygel. Vägen gick i skarp vinkel uppåt, sicksack med vassa stenar, där vi såde fötterna och branta stup vid ena sidan. Black var överlycklig, Bébé surmulen, lilla föraren undersam, där han larvade bredvid i sina stora kängor, möjligen ett arv av en fullvuxen broder.

Vår konversation gick till att börja med litet trögt, på ömse sidor hade vi svårt att förstå varandra, men så småningom gick det lättare. Bébé ville vända om, d. v. s. han funderade på att vända, ty han stannade och såg sig om. Han föredrog tydligen att stå i sitt kolsvarta, dammiga, spindelvävsfyllda stall än vandra ut i den härliga fjällnaturen med dess berusande rena luft. Pojken blev lite orolig, ty ville Bébé vända och i galopp störta tillbaka till sitt stall, eller ville Bébé bliva stående, där han stod, hade det varit omöjligt för någon av oss att rubba Bébé ifrån detta beslut, och hur det då hade blivit för den ridande vete gudarna.

Black blev också rädd att Bébé skulle vända. Han kom fram och skällde, viftande på svansen och kysste Bébé på mulen. Efter ett litet funderande började Bébé att gå och vi drogo en lättnadens suck.

Vägen blev brantare, stupen vid sidan farligare. Den ridande skakade, som en person gör, vilken sitter på ett träsäte i en fjäderlös höskrinna, vilken är utan hö och

För all finare tvätt

INGENTING
ERSÄTTER

LUX

Tillverkas av: —
A.-B. SUNLIGHT
Nyköping.

H. D. 522.

som i hastigt trav drages utför en stenig och ojämn byväg, att hatten blev kvar på huvudet var mera tur än skicklighet.

Vi äro uppe vid "svalboet" uppe på själva klippavsatsen. Korset står storvulet och högt vid sidan av en lustig liten byggnad. Det är till La Croix de Monnetier vi nu kommit. Rakt nedanför klipans utskjutande kant se vi ängar, vattendrag och vägar. Litet längre bort Genève med sina stora hus vid sidan av Genèvejön, där små leksaksbåtar pricka vattenspeglarna. Och ändå längre bort skymta byar och städer. Kanske är det Lausanne, Vevey och Montreux, som vi se skymta fram i det svaga töcknet. Molnmassorna vältra fram över bergmassiven längst borta vid horisonten. Ibland låta de en skymta vita snöhättor, skimrande i solstrimman, ibland åter kan man tro, att hela landskapet endast är ett enda stort slättlandskap.

Bébé har blivit bunden vid ett träd, pojken sitter bredvid och vänder ryggen till panoramat nedanför sig i fjärran, Black har lagt sig till vila vid våra fötter och själva sitta vi på en träbänk vid ett enkelt träbord och "njuta" av ett obeskrivbart underligt té, vilket blivit serverat av en stultande gammal urtypsgubbe. Det är en underlig blandning av rök, örter, och andra okända ingredienser i téet. Vi undra om det möj-

ligen skall föreställa kinesiskt, men gott är det ej.

Pojken blir också bjuden att deltaga i vår måltid, men han tackar nej. Han påstår, att kaffet är bättre att dricka än té och vi tro, att han talar sanning. Brödet med smör och honung tager han emot.

Också Bébé och Black få njuta av vår måltid, liksom en del höns med sin pipande avkomma, vilka tycka det är lustigt att göra nya bekantskaper. Det är idel fröjd och harmoni, ända tills ett par små åsnor visa sig i dörren till ett skjul, som kanske skall föreställa åsnestall.

Pojken rusar upp, söker att sätta ena handen för Bébé's öga, som är i riktning åt det håll, varifrån de små åsnorna nu komma, ledda av vår servitör och en annan liknande man. Med den andra handen har han fattat Bébé's tygel och anstränger sig att vända Bébé, så att huvudet skall vändas till de vida vyerna.

Bébé står orubblig, öronen flaxa och vändas bakåt, Bébé får en ond blick i sina ögon.

Pojken börjar att slå Bébé på mulen, på huvudet, var han kan nå. Vi rusa förstas upp, undrande hvad som står på och klappa Bébé litet lugnande. Borta vid pinnvagnen stå karlarna och försöka få åsnorna in i skacklarna. Med den ena går det bra, med den andra är det desto svårare. Åsnorna gnägga till eller lät oss säga skri-

ka. De två främmande karlarna slå den lilla åsnan, vilken tycks ha för avsikt att vilja slita sig lös ifrån deras grepp och komma till o.s.

Vår pojke får fatt i sin trasiga slängkrage och kastar den över Bébé's huvud. Pojken ser alldeles vettskrämd ut. Black skäller på platsens hund, som giver svar på tal. Hönsen finna situationen obehaglig och draga sig kacklande undan till lugnare plats.

Äntligen är den lilla åsnan i sina skacklar och hela ekipaget försvinner skramlande in på något som skall föreställa väg. Pojken vägar draga bort hucket ifrån Bébé's huvud. Han skälver ännu av den ängest, han utstått och nu först få vi förklaringen till det hela.

Bébé hatade nämligen den ena av dessa små åsnor, vilken i sin tur också tycktes hava samma känslor för Bébé. Bébé var ju mycket större och Bébé var fruktansvärd i sitt hat. Han hade en gång bitit ihjäl en åsna och varit nära att göra det med ett par andra som han hatade. Och hade Bébé ej i tid blivit hindrad, hade han säkert rusat fram och kommit i strid med den lilla åsnan och vem vet hur det då gått, så här ute på klippavsatsen till på köpet. Pojkens röst darrade, då han talade om dessa möjligheter. Idyllen var emellertid störd och vi började vårt återtag.

Bébé, som fått socker och smekningar, kände en tydlig sympati för främlingarna, så han gick efter som en hund. Framme vid en kullrig stig, som bar så gott som rakt utför, stannade jag i tanke att taga ginvägen ner, medan de andra skulle fortsätta "stora vägen". Bébé stannade också. Pojken drog och slog. Bébé stod orörlig som om pojken ej hade existerat.

"Ja, så där är det", pep pojken helt ynkligt, och gav mig en ond blick, "nu går han ej utan vill följa med er. Det är bara för att han fått socker!"

Naturligtvis blev det ingen tanke på att taga ginvägen, ty där skulle inte ens en akrobat kunnat hålla sig fast på en åsnerygg. Vi fortsatte att gå den "breda vägen" och Bébé kom med, viftande med öronen och såg ut som älskvardheten själv.

Då vi sent omsider skiljdes ifrån varandra nere vid Bébé's stall, var det som om vi känt varandra i många år. Och vi inbillade oss att både Bébé och Black nickade till oss ett vänligt avsked och en önskan om snart återseende. Att pojken gjorde det var ingen fantasi utan verklig verklighet.

Nej inte mässling — väggohyra

Väggloss — blodsugande, hälsofarliga sömnförstörare. Utrota dem. Gör det med FLIT.

Genom besprutning med FLIT befrias hemmet från smittoförande Flugor, från Mygg, Vägghyra, Loppor, Kackerlackor och Myror. FLIT når alla springor och vrår, där insekterna ha sina bon, förstörande deras ägg.

FLIT dödar Malen och Mallarverna — de egentliga skadegörarna. Det räddar Edra kläder, pälsar och mattor. Renligt och lätt att använda. Fläckar icke.

FLIT är resultatet av långvariga, strängt vetenskapliga undersökningar och experiment. Det har fullkomligt undanträngt alla äldre insektsutrottningsmedel. Dödande för insekter men ofarligt för människor. Köp FLIT och FLIT-spruta i dag. Saluföres överallt.

Utrotar: FLUGOR MYGG MAL
LOPPOR VÄGGOHYRA MYROR

3

Beckers butiker i Stockholm sälja FLIT.

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatismen, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbingar och korpulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålls endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: **M a l m ö**

Kontor i Stockholm: Drottninggat. 2 och Götgat. 31

Fullständig bankrörelse.

Bara en tvättkärning.

Av Gunnar Waldemar.

— — — "Och vi hade ett förfärligt spring, innan vi kunde få det här rummet. Det ena rummet var snuskigt och det andra fullt av ungar, ett tredje hade en värinna, som såg ut som en riktig tvättkärning och ett fjärde —" "Förlåt, vad liknade den där värinnan?" — "En riktig tvättkärning", sade jag. Varför frågar Ni så?" — "Därför att jag undrar om "tvättkärningar" enligt Er mening har något patenterat utseende, om de se värre ut än andra vanliga människor." — "Jag förstår inte vad Ni menar. Jag borde kanske sagt tvättgumma, men det brukar man ju inte säga, bara skriva." — "Nej, jag förstår Er fullkomligt. Men Ni bör inte säga så." — "Varför inte. Är det kanske inte fint. Men alla säga ju så. Eller har någon tvättkärning — förlåt hjälpkvinna — får jag säga så? — hypnotiserat Er på något sätt." — "Som Ni vill. Jag tycker i alla fall det är bra underligt, att Ni inte förstår uppskatta en hjälpkvinna bättre än Ni gör. Tänk om Ni bleve tvungen tvätta ett golv, vilken komedi eller tragedi skulle det inte bli! Förlåt mig, jag börjar visst bli moralpredikant, och det vill jag inte. — Hur var det nu med Edra rum." — "Å, de struntar vi i. Men berättar för mig om den där hjälpgumman, hjälpgumma sa' jag, som hypnotiserat Er?" — "Ja, jag skall berätta om henne."

Hennes barndom och ungdom känner jag inte till. Jag vet blott, att hon var från ett gott hem och att hon flyttade in i min hemstad strax efter det hon gifte sig med en ung, skicklig byggmästare. De voro båda så lyckliga som två unga människor kan bli. Han var något av konstnär. Därför var också deras lilla hem ett verkligt hem. Konstnärer ha en egenomlig förmåga att skapa hem. Han hade fullt upp med arbete, mer än han kunde hinna med. Alla skulle tvungen anlita "den unge herr Svensson". Men så kom dåliga tider. Folk hade ont om pengar och ingen vågade bygga. Byggmästar Svensson, som var alltför mycket arbetsmänniska för att kunna gå sysslolös, såg sig ingen annan utväg än resa utrikes. Han reste till grannlandets huvudstad. Här fick han mycket arbete. Han kom snart i ropet, som han gjort i sin hemstad. Regelbundet skrev han hem till sin familj, som vid det laget hade utökats med en dotter. Och pengar skickade han lika regelbundet. Men plötsligt lät han inte höra av sig vidare. Inga pengar och inga brev. Till en tid levde fru Svensson på sitt sparkapital. Men det tog snart också slut. Och så stod hon där ensam med ett litet oförsörjt barn. Kommunikationerna voro icke så utvecklade som nu. Och en resa till Kristiania betydde för resten en hel förmögenhet. Brevet, som hon skickade, blevo aldrig besvarade. Det enda hon hade att göra, var att ta itu med arbete. Men vad för slags? Det enda möjliga för en icke yrkeskunnig kvinna var då att hjälpa till i hem.

Så blev hon en tvättkärning. Det första året var hemskt. Det var att börja kl. 4 om morgnarna och stå ut till sena natten. Och ändå ville det knappast gå ihop. Hennes släktingar började överge henne den ena efter den andra. "Hur kan hon" och "hur vill hon", var man nog kvick att säga, men aldrig skulle det falla någon in att erbjuda henne litet hjälp. Ensam med sitt lilla barn var hon och ensam blev hon. Men så gick tiden, den lilla som hette Signe växte upp och började skolan. Signe var ett ovanligt begåvat barn; i skolan var

hon alltid primus. Alla berömde henne och det gjorde fru Svensson gott; alltid någon glädje i olyckan. När Signe slutade skolan ville hennes lärarinna att hon skulle fortsätta studera och bli lärarinna. Hon erbjöd sig t. o. m. att anskaffa nödigt kapital. Men fru Svensson tyckte att hon kunde ha mera nytta av sin dotter. Hon behövde så väl en som kunde hjälpa henne med tvätten. Men blott några år blev Signe till nytta för modern. Snart gifte sig Signe. Både Signe och hennes man, som var i relativt god ekonomisk ställning, voro övertygade om att de skulle kunna hjälpa henne, så att hon skulle slippa slita så mycket. Inte kunde de ana, att det var hon som skulle hjälpa dem.

Det var inte länge de båda nygiftas lycka varade. Några få månader efter vigseln började familjegrälen, som skulle komma att vara hela livet. Den ena natten efter den andra kom den unga kvinnan upp till sin moder för att söka det skydd hon kunde få hos henne. Det var bittert för fru Svensson, som trott, att hon skulle slippa ha bekymmer för sin dotter, att se hur hon behandlades av svärsonen. En natt, kort efter det Signe fött sin förstfödde son, kom svärsonen hem, började först slå sin hustru, att hon skrek på hjälp och sedan, då hjälpen anlät, började han slå sönder de möbler, som fanns i rummet. Liknande, om än inte fullt så brutala scener upprepades nästan varje vecka.

Allt berättade Signe för sin moder, som blev utom sig. Men vad skulle hon göra. Utschasad och nervös av jättet med arbetet, kunde hon inte tänka sig att Signes framtid kunde bli annorlunda. Så blev både hennes och Signes liv ett helvete. Ty mor och dotter äro under sådana förhållanden ett.

Efter några år började även ekonomiska svårigheter göra sig gällande. Firman, vid vilken svärsonen var anställd, kunde inte betala full avlöning, till sist spelade den konkurs. Samtidigt skulle Signe föda sitt tredje barn. Det var nästan för mycket för fru Svensson. Den enda de unga kunde få hjälp av var tvättkärningen, som tack vare energi och gott humör överallt skaffat sig stora sympatier och därmed en tämligen stabil inkomst. Men hon fick också släppa till pengar, så fort det kom något i börsen. Det värsta var, att svärsonen icke tyckte sig stå i någon tacksamhetskyld till sin svärmor, som långa tider faktiskt underhöll honom och hans familj.

Svärsonen, vars enda goda sida var att han älskade sina barn, — något som försonade allt annat — fick efter en tid nytt arbete och så kom en tid, då allt var bra och allt ont glömt. En tid lycklig för fru Svensson, som numera endast hjälpte till i de finaste hemmen i stan. Här var hon allas allt i allo. Inte blott när det gällde slit och släp blev hon tagen i anspråk. Mången gång, när fruarna och hon sutto och resonerade om sitt arbete, var hon deras förtrogna vän som kunde ge dem råd — dyrköpta för henne — i både den ena och andra angelägenheten. Till henne kommo de unga flickorna och samtalade om sin framtid mycket bättre, tyckte de, än med sina föräldrar.

Men de onda åren kommo snart igen. De tyckas vara lika nödvändiga i ett människoliv, som den regelbundet återkommande vintern. Nu var det inte ekonomiska svårigheter utan något mycket värre. Svärsonen, som börjat hänge sig åt allt vildare spritorgier, började även intressera sig för andra kvinnor än sin hustru. Hemskt är det för en

Använd Radium

Radiums underbara egenskaper ha rekommenderats av tusentals läkare, och otaliga människor runt hela världen prisa radiumkurerna för sin hälsa.

Radium förjagar smärtor och håll, lugnar nerverna, styrker blodet, underlättar blodomloppet, stöder njurrarnas funktioner, understöder ämnesomsättningen, giver lugn sömn, förbättrar aptiten, befrämjar matsmältningen, giver näring åt cellvävnaden och upprätthåller spänstighet i leder och muskler, varför det i ständigt stigande grad användes av läkare och på sjukhus över hela världen mot reumatism, ischias, gikt, nervsjukdomar, blodbrist, äderförkalkning och ålderdomssvagheter. Fråga Eder läkare!

I glas Miradium-salt är beräknat till 3 veckors förbrukning och äger mineralsaltens ypperliga egenskaper samt innehåller 2500 mache-enheter (= 250.000 volt-enheter) äkta radium, vilket motsvarar över 200 liter av det botande vattnet från utlandets berömdaste hälsokällor.

Miradium-salt, Miradium-pastiller och Miradium-tabletter å kr. 6:50 pr glas fås på apoteken. Skriv till Miradium-officinen A/H. Apoteket Vasens apoteksvarucentral Vitrum, Stockholm 1, efter radiumbroschyren, som sändes fullkomligt gratis.

Är Ni rädd

om färgen på Edra skor använd

SOLAIRE

och de se varje dag ut som nya. Inga fläckar på strumpor och benkläder. I färg-, sko- & herrekliperingsaff.

I parti hos

DORCH, BÄCKSIN & Co:s "A.-Bol.

GÖTEBORG

AVD.-KONTOR I STOCKHOLM

Trelleborg Cord

cykelringar förekomma i ljus, mörk och transparent kvalitet, och överdimension tillverkas för fjällar 28 x 1 5/8" och 28 x 1 1/4" s. k. Ballongringar. Nutidens framsteg på gummi-bearbetningens område tillämpas vid tillverkningen av våra T-nabb- och Triangelringar, som därför tryggt kunna rekommenderas såsom marknadens bästa.

TRELLEBORGS MOTOR & CYKELRINGAR

Erhålls hos gummiförsäljarna.
TRELLEBORGS
GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

NOJE OCH HEMTREVNAD

skänker en god vän, som talar om vad som händer och sker, som kåserar och skämtar över dagens frågor, som är kunnig och upplyst och erfaren och som kan ge goda råd i det dagliga livets olika spörsmål och anvisningar om var inköp göras billigast och bäst. En sådan vän är

DAGENS NYHETER

Den som en gång stiftat dess bekant-
skap ångrar det inte. Och bekant-
skapen är lätt att stifta eller förnya

Ring upp och prenumerera.

kvinnor att se sin man komma rag-
lande hem den ena kvällen efter
den andra, men många gånger
hemskare är det, när maken inte
alls kommer och hon misstänker
att han är ute med andra kvinnor.

Den enda Signe kunde vända
sig till var nu som alltid eljest
till sin moder. Många tröstens
ord hade hon, och hon gav sin
dotter kraft att bära sina lidan-
den. Men hur svårt var det inte
för henne att visa sig stark inför
dottern, då hon såg allt detta
elände. Och stark måste hon visa
sig. Varifrån hon fick kraft är
icke gott att säga.

Nu förstår ni kanske varför
jag hatar ordet *tvättkäring*. Var
gång jag hör det ordet, kommer
jag alltid att tänka på denna enk-
la kvinna, som i mitt tycke uträt-
tade större gärning än mången an-
nan. Jag skall i få ord omtala
hur det gick med hennes man.

Han kom, som jag sade, till en
storstad. Där stannade han i
många år. Han var konstnär och
levde en konstnärns bohém, ända
tills det inte gick mer. Han kom
tillbaka först när han var så gam-
mal, att han inte kunde arbeta
mer. Men då blev han, tro mig,
nottagen av henne, och hon pyss-
lade om honom som ett barn.
Detta var det egendomligaste.
Hennes kärlek räckte till allt och
alla. Även dem hon borde hatat,
älskade hon. Men så är det med
människor, som få gå igenom nå-
got. Det kommer ett säregnet drag
över dem."

Ester.

Det var i den tidiga skymnings-
timmen. Han satt vid ett av fön-
sterborden, på sin vanliga plats.
Såg han in mot salen, strålade de
elektriska ljusen emot honom från
kristallkronan, blå cigarettök seg-
lade i lätta moln över de dan-
sandes huvud. De dansande var
idell ungdom; flickorna brokigt
klädda. Deras blottade armar voro
vita, kraftlösa, deras halsar som
veka stänglar. Med nästan löj-
ligt allvar rörde de sig till den
monotona, rytmiska jazzmusiken.
Där var något av hednisk ritual
över denna dans.

Det tycktes honom att ljuset
bröts just där han satt. Det konst-
gjorda härinne och dagens sista
utifrån. Gardinen var ännu ej
fördragen. Såg han ut, fann han
vila i turkosens tysta, himmelska
blå, vari kristallkronans många
ljus speglade sig som en hägrande
jätteblomma.

Det var på ett litet värdshus i
förstaden. Varför han egentligen
den dagen för länge sedan kom-
mit hit in, visste han ej. Det låg
bara på hans väg. Spleenig och
uttråkad drev han omkring på
okända gator. Det var en obehag-
lig dimma den dagen. Luften
tycktes sammanfogad av oändligt
små, trinda vattendroppar. Han
längtade efter något varmt, starkt,
helst något *nytt*. Så kom han hit
in. Lite tidigare på dagen än nu.
Ljusen voro icke tända. Han satt
också då och stirrade ut. Himlen

var mjölkvit. Några nakna träd
svarta stammar blänkte som dro-
po de av olja.

Och han såg henne, Ester, d. v.
s. han visste naturligtvis ej att hon
hette Ester. — Han såg henne
blott. Nej, annorlunda kunde det
icke kallas. Intet var att tillägga.
— Hon rörde sig tyst till den ry-
tmiska musiken. Visserligen över-
dövade den allt; men hennes dans
såg tyst ut. Rörelserna voro
knappa. Men de läto ana en kropp
av stor böjlighet. Han kom att
tänka på en smal, ung palm, vil-
ken blott vaggas av en stilla, kyl-
lig kvällsvind. Och hennes ögon
voro melankoliska.

Sedan dess kom han hit varje
dag utan att tröttna. Fastän hon
ej tycktes lägga märke till honom.
Hon kände många, visst de flesta;
men i vems sällskap hon var, kunde
han ej räkna ut. Och en gåta!
Hur kunde denna blida, dröm-
mande flicka intressera sig för att
dagligen komma hit? Han fat-
tade det ej. Hennes ögon voro
svärmod; hennes panna smal och
hög. Visserligen välvdes goda tan-
kar därbakom, men veka, spröda
utan energiens skyddande kraft.

Han såg henne aldrig le.
— Så en dag bjöd han henne
upp till dans. Med högtidligt all-
var sade han sitt fulla namn och
titel.

Hon svarade: Ester.
Blott Ester. Det var som en
tunn, spänd form stöpt kring hen-
nes stillsamma varelse.

Dagen efter den händelsen strö-
vade han nere vid kajerna. Gick
förbi de många bokständer, där
gammalt och nytt ligger kastat om
vartannat. Plötsligt såg han en li-
ten grön skinnbok, på vilken nam-
net Ester stod med tunna, snirk-
lade guldbokstäver. — Varför
skulle han neka till att hans hjärta
spratt av glädje.

Girigt grep han boken. Utan öga
för annat än detta namn köpte han
exemplaret. På mindre än en mi-
nut var affären avgjord. Priset
var obetydligt.

Hemkommen tog han genast
med en viss spänning fram sin
skatt. Där var guldsnitt också.
Det hade han ej hunnit se förr.
Öppnade den. — Det var ett födel-
sedagsalbum! En bok med tomta,
vita sidor. Vid varje den för-
ste stod en lärorik vers, passande
till årstidens krav, omslingrad
med gammaldags tecknade amori-
ner och girlander. Han gick ige-
nöt månad efter månad. Jo, där
den 12 augusti stod det skrivet
med blyerts och ovärdad, slarvig
handstil: Onkel Philip. — Det
var allt.

Men, om det så bara varit en
tom pärm, hade han namnet. Som
en strålande tingest föll det ned
på hans tillfälliga väg; som ett
lysande tecken från en dunkel
värld. Ester stod där i glänsande
guld på smaragdgrön matta. —
För honom en klingande, spröd
fanfar ur en gyllene lur.

Han beredde boken en god plats
på sin hylla. Om många år —

tänkte han — tager jag fram den,
en dag, då jag tröttnat på de vis-
domsfyllda, tättskrivna böckerna.
Jag ser på namnet. Kanske är det
lite mattare då. Men säkert ändå
lika vackert. Men ens känner jag
kylan från denna ljusa vårkväll.
Jag vill nu inpränta i minnet dessa
tapeter, gardiner, fönsterväxternas
färg och denna klara himmel. Jag
kommer att tänka på palmen, den
unga, veka, på svärmodet; på
Ester. Jag hämtar djupa tankar
om livets sanna mening ur de
korta verserna och deras amori-
ner... Och han fantiserade vid-
dare, ty han var en smula dröm-
mare: efter min död skall främ-
mande människor handskas med
mina ägodelar. De genomgå de
dyrbara verken på min hylla. Så
finna de denna lilla tjocka bok.
Väga den undrande i sina händer.
Deras ögon snudda vid det brin-
nande namnet, som intet har att
säga dem. De bläddra genom de
vita bladen. Stanna kanske ett
ögonblick vid Onkel Philip, vil-
ken trots sin slarviga handstil
snarare förmår tala till dem. —
De lägga boken från sig som vär-
delös. Utan att ana vad de vid-
rört...

Han sökte henne i teatrar, i par-
ker, på gatorna. Annorstädes
måste hon då färdas. Någonst-
des komma ifrån. Men förgäves.
Fråga henne själv om hennes pri-
vata liv, ville han på inga villkor.
— Han fick nöja sig med deras
små samtal under en dans, eller
högst två, varje kväll. Nöja sig!

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",

ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. per kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**.

En påtaglig

förbättring av hyn märkes redan efter någon veckas användning av den oöverträffade YvY-tvålen.

Den innehåller i väl avvägda proportioner de utsöktaste vegetabiliska oljor och essenser, som ge huden näring och därmed ökar dess smidighet, fasthet och friska utseende.

Vårda din hy med
YvY-Tvålen,
— tvålen för alla.

Det var ett felaktigt ord. Ty han kände sig lycklig däröver.

Så hände det en gång just under kristallkronan, mitt i en dans, att han fick en sådan obetydlig lust och ett sådant övermåttat stort mod: han böjde sig ned och viskade några heta ord till henne. Det var under musikens skydd. Hade den ej spelat, hade de säkert varit osagda.

Utan ringaste överraskning såg hon upp på honom. Allvarligt sade hon:

— Håll av mig lite och trolöst.

Härv förstod han hennes svårmod. Någon hade varit skamlös nog att älska henne *mycket* och *trolöst*. Man kunde knyta sina händer för mindre. Men det var märkvärdigt nog detta första "mycket", som drev hans vrede upp. Vid "trolöst" strömmade en stor ömhet genom hans sinne. Han tog då fram från hyllan Esters bok, lade den på skrivbordets blanka skiva. Och utan att tänka på det, strök han tröstande och skyddande den gröna pärmen.

Han behövde alltså ej längre söka henne i stadens alla nöjeslokaler. Hon hade en sorg, så där kom hon icke. Och han visste ju *var* hon kunde träffas. Varje afton lämnade han sina studier och vandrade ut till förstaden. Lycklig och undrande gick han hem igen genom de nattstilla gatorna. — Hennes sorg förde dem närmare varandra. Sorgen är en säker, aldrig sviktande bro. Den förenar fast och löser aldrig.

Men *varför* kom hon ständigt till det lilla värdshuset därute? Han nekade ej inför sig själv, att detta spörsmål var en dyster punkt. Och namnet? Bara Ester; sprött och tunt som guldbokstäverna. Ja, visserligen; men det kunde man också tänka ont om. — Den som ville.

Nu var det emellertid den turkosblå kvällen. Han drömde sig långt in i den mjuka luften. Där tyckte han de vandrade långsamt framåt under innerligt samtal. — I dag skulle det otroliga vägas! Länge hade han funderat över vad ord han lämpligen borde använda. Efter mycket huvudbry stannade han vid: jag älskar Dig...

Han kände det: i dag var en stor dag.

Tiden led. — Hon var ännu icke kommen. Bara ej detta dröjsmål varslade illa. Hon visste ju så väl, att han väntade. Omöjligt kunde det ha undgått henne för vems skull han sökte hit. Ingen annan dansade han med; talade ej heller med någon.

Han längtade att se det allvarliga, vänliga ansiktet här. Alldeles som en levande blomkalk mot de andras. Hennes mörka "stillsamma" klänning mot allt det brokiga.

Han började känna sig nervös, ängslig. Något *måste* hända. Jorden gå under, vulkaniskt utbrott, han falla död ned på gatan, t. ex. Eller än större ting. — Men varför, varför kom icke Ester?

— I detsamma stod etablissemangets värd framför hans lilla bord. Vände sig till den unge mannen och sade, lite generat, men lugnt och enkelt: Min dotter är mycket sjuk; Ester är sjuk.

Ty Ester var värdshusvärdens enda och kära barn. Hennes rum låg i det låga gårdshuset snett emot hans fönster. Därifrån kunde hon varje kväll se, när han kom. Hon brukade sitta dold bakom sin gardin och vänta. Tänka med hjärtklappning: kanske icke idag, kanske aldrig mer, kanske trött på mig och trolöst...

Då hon nu reste sig på armbågen, kunde hon se ljusstriman från hans fönster. Hon låg fjättrad i sin säng. Sjuk; för-

tvivlad av längtan. — Ack, just nu, då hon tyckte sig kunna våga hoppas. Ty han hade ju kommit länge.

— Ack, lilla dotter, skall vi höjda musiken? Stör den dig?

Nej, nej, den underströk blott att han väntade...

Fadern ville gärna uppfylla alla hennes önskningar. Ja, vore det än säsongens mest svåråtkomliga läckerheter. Ostron? Lammevud?

Men i helt annan riktning gick hans lilla Esters tankar, rädda och tvekande:

— Far, inne vid det lilla fönsterbordet sitter en ung man. Han är en god kund, han har kommit här länge; och han köper också sina cigaretter här. Han väntar mig...

Detta sista viskades.

Och fadern, som var god, mycket god, t. o. m. gick in i danssalongen rakt fram till lilla fönsterbordet. Och där satt ju mannen.

Fastän inte någon jordbävning inträffade den turkosblå kvällen, blev det en stor stund.

Därefter sågs han ej mera i danssalongen. Han var som bortspad. Men han satt hos Ester i ett litet vitt flickrum i gårdshuset. Likt goda vänner talade de ej många ord. Han höll hennes hand och såg in i hennes ögon. De hade blivit större och blankare; men också lyckliga. — De två voro i en nejd där alla värden förskjutas, där stort och smått synbart bytes om. Sorg kan vara lyckan. Dagar våga tyngre än år. — Där den oinvigdes öga intet ser; och hans hjärta icke förmår att döma.

Den unga palmen var svårt skadad. Såret skulle läkas, och den sjuka platsen bliva stark; den som förr var så ömtålig.

Många år efteråt stod den lilla boken fortfarande på hans hylla. Ibland tog han fram den mitt under sitt arbete. Den var honom mycket kär. — Han kände då luftdraget från en kylig värvkväll och skådade in i en oändligt klar himmel. — Gardinernas och tapeternas mönster hade han för länge sedan glömt.

Så hände det, att han tryckte sin mun mot det iguld präntade namnet... Det kunde han gott göra, för han var gammal nu med tunna, torra läppar.

Lyckligt log han för sig själv: väl att icke en "tom" bok blev innehålllet i mitt liv. Ack, Ester! Anna Roslund.

FRÅGOR OCH SVAR!

Svar till Böldplågad fru, 45 år. Eder fråga kan knappast diskuteras i spalterna. Bäst att vända Er till läkare, som torde vara den enda att ge tillförlitlig hjälp.

Stockholmsbesök.

Fråga: Undertecknad vore tacksam att i spalten Frågor och Svar få upplysning, var man kan erhålla någon vägvisare över Stockholm med omnejd innehållande karta, uppgifter om teatrar, hotell, restauranger m. m.

Svar: En bok som motsvarar edra önskningar är Vägvisare i Ord och Bild med karta över Stockholm. Pris 1: 50.

Äldre efterblivna.

Fråga: Undertecknad har ett litet hem där några äldre kvinnliga efterblivna mottagas. Vart skall man vända sig för erhållande av sådana? "Ankefru".

Svar: Bästa sättet är nog att

Att finna vägen till nytta och nöje är ej svårt — då man på lätta avbetalningsvillkor hos våra återförsäljare landet runt kan köpa en så utmärkt velociped som

Crescent

Velocipeden utan like jorden runt.

Velocipedaktiebolaget
LINDBLAD
Stockholm
Filialer: Malmö, Göteborg.

Begär alltid Vitrums tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

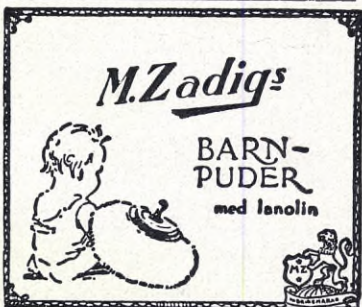
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

M. Zadig's

BARN-PUDER

med lanolin

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.

Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.

„ i Göteborg: Chalmersgat. 20.

Piska

och Renovera MATTORNA vid Saltsjöbadens Kvm. Tvätt.

"BABYUTSTYRSLAR"

verkl. förstkl., kompl. utst. kr. 7, extra fin kr. 9, lyxutf., handarb., kr. 12, bärmantel kr. 3, d:o m. handarb. kr. 4: 50. Lakan o. örngott av noblessväv, äkta knyppl. spetsar kr. 7. Mönster följer. Clara Lindqvist, Kvarng. 20, Borås.

Hovmanicuristen

JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crème och puder tillfredsställa de högsta anspråk.

Ans. av H. K. II. Prinsessan Ingeborg.

Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri-Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14 Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Kronan på verket

vid kafferepet är den delikata

"CORONATION"-kexen

mör, söt med vaniljsmak.

Tillverkas av världens förnämsta kexfabrik

HUNTLEY & PALMERS

READING & LONDON.

Generalagenter för Sverige:

A.-B. O. ANNERSTEDT, Stockholm.

Kvinnan som du gav oss manglar hälsf med Avos.

Husmödrarna

finna hos Avos-mangeln de egenskaper, de fordra av en god mangel. Tyst och lätt gång. Ny patentkonstruktion, varigenom även de största plagg kunna manglas utan att slitas. För ej Eder handlande Avos, tillskriv

AVOS, Örebro.

Lämplig present!

CARL LARSSONS PRAKTVERK

"SVENSKA KVINNAN GENOM SEKLEN"

10 FÄRGTRYCKSPANSCHER

INBUNDEN MED AV KONSTNÄREN KOMPONERAD PÄRM

Kr. 5:—

PORTOFRIITT MOT INSÄND LIKVID I POSTANVISNING
IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM

annonsera. I allmänhet är det svårt att placera äldre damer av denna kategori, varför det ej bör bli brist på pensionärer.

Om ni bor i Stockholm eller trakten däromkring kan ni vända er till Byrån för psykiskt sjuka, Serafimerlasarettet. Personligt besök $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$.

För sydligare delar av Sverige finnas dylika hjälpbyråer i Göteborg och i Lund.

Husligt arbete.

Fråga: Ensamma bildad änkefru i 50 årsåldern frågar Iduns läsarinna om råd, att på bästa sätt få ett arbete inom det husliga gebietet, där bästa existensmöjligheter finnas, då man saknar pekuniärt stöd. Vana vid arbetet, erfarenhet finnes. **Mångårig Idunläsare.**

Svar: En arbetsam och frisk person bör alltid kunna påräkna arbete inom den husliga branschen, isynnerhet när erfarenhet förefinnes. För er borde en plats som husföreståndarinna kunna vara lämplig. Om det ej lyckas att få en sådan plats genom bekanta, är det ingen annan råd än att offra en summa på annonser eller anmäla er på någon byrå. Uppgiv namn och adr. till red., så kanske ytterligare råd kan ges.

Uttal och idrott.

Fråga: 1) Hur uttalas namnet Nobile?

Solbränna

kan skada huden så att den fjällar och spricker sönder, såvida man inte vid luft- och solbad använder

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

varav huden alltid hålles smidig, jämn och frisk.

Obs! Skär etikett — lätt — för bruk på dagen; blå etikett — fet — för hudens rengöring.

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème innehåller **alla** beståndsdelar huden behöver sommartiden.

2) Till vem skall jag vända mig för att bli medlem i någon idrottsklubb? Är med i en gymnastikavdelning men det blir ju ej detsamma. Är mest intresserad av handboll och löpning. Är 21½ år, är jag då för gammal?

"Rännstensunge."

Svar: 1) Med tonvikten på första stavelen.

2) Vänd er till Svenska Gymnastik- och Idrottsföreningarnas Riksförbund, Malmkillnadsgratan 25 B.

Er tredje fråga införes på Läsarinnornas spalt.

Idrott och handarbete.

Fråga: Vore tacksam för upplysning om det finns utgivet några läroböcker i

1) simning (upptagande crawl o. d.).

2) tennis,

3) frivoltetsarbeten.

Landsortsbo.

Svar: 1) **Kapsimning** jämte elementär simundervisning av Erik Adlerz och Harald Bergvall.

Simhopp: handbok, auktoriserad av Sv. Simförb. av Erik Bergvall.

2) **Lavtennis** av Suzanne Lenglen, övers. fr. engelska originalet.

3) Det finnes specialböcker för alla möjliga handarbeten även för frivolteter. De tillhandahållas i handarbetsaffärerna, även i boklådorna, där en massa andra handarbetsböcker, utkomna på senare åren även finnas.

Historisk person.

Fråga: Var vänlig upplys på vilken stavelse ordet Amilcar har tonvikten? **Mångårig pren.**

Svar: Om det är bilmärket

Amilcar Ni menar, så ligger tonvikten lika på de tre stavelserna.

Krona och klave.

Fråga: Kallas den sidan av ett mynt som återger riksvapnet för "krona" och den sidan som upp-tager konungens bild för "klave", eller är det tvärtom? **Spelare.**

Svar: Den sidan av myntet, som har konungens bild kallas "krona", den andra sidan "klave".

Sömnad.

Fråga: Vad får man lära för sömnad på Märthaskolan? Hur stor är avgiften? Hur gammal bör man vara? **P. P.**

Svar: All slags sömnad, såsom klädsömnad, linnesömnad, kappor, broderier etc. Där finnas längre och kortare kurser. Den längsta, två terminer, 300 kr. — Någon ålder är ej fastställd. Begär prospekt från Märthaskolan, Birger Jarlsg. 16.

Obehag.

Fråga: Som jag har svårt för att besöka läkare för undersökning (bor avskilt), vore jag glad att få denna fråga besvarad. Har i det ena bröstet funnit en liten rund, hård, rörlig kula, något större än en hasselnöt. Har inte märkt den förrän nyligen. Ingen ömhet. Undrar nu vad det kan vara, om den kräver operation. Är 22 år gammal.

Eva från landet.

Svar: Även om ni bor långt från läkare, bör ni söka upp en sådan. Den lilla svulsten kan vara helt oskyldig, och då blir ni ju lugnad. Men om dess natur kan ingen annan än en läkare giva sitt utlåtande. Eller om det fordras operation.

Koncentrera Eder annonsering för Skåne på SYDSVENSKA DAGBLADET SNALLPOSTEN.
Södra Sveriges mest-antlade annonsorgan.

Infört genom Stockholms Läkareförening
Doktor Elin Beckman
har flyttat till Södertelje, Järn-gatan 20. Tel. 1250.
Fysikaliska kurmetoder i för-ening med massage och rörelsebe-handling (hetluft enl. Bier).

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Halland med Halländingen.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs-Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skellefteå: Skelleftebladet.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Posten.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohuslänningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Uppsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonsblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

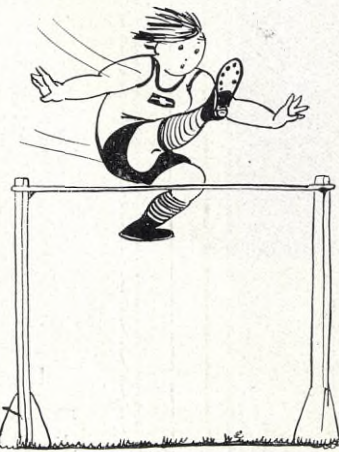
Ängelholm: Engelholms Tidning.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

Rosa vill till Amster-dam.

Rosa kommer nog till Amsterdam var hon vill, där kommer hon nog fram.

För hennes energi rekorden ramlar, Alla pris hon kommer visst att samla

Alla, som höra dåligt,
kunna höra klart och tydligt. LITTLE GEM är nutidens bästa hörapparat. Den är minst, kraftigast och billigast. Guldmedalj på världsutställningen 1915. Bäres utan huvudband. Begär prospekt. Generalagentur för Skandinavien: ERIK HÖYE, Skovvn. 26, Oslo. Agenter, gärna lomhörda, sökes överallt.

Sprit och glycerin
jämte andra för huden välgörande ingredienser ingå som huvudbeståndsdelar i tillverkningen av

Eneroths Klubbtvål
Var och en som sätter värde på en verkligt förnäm, balsamisk toalettvälv, torde själv prova och bedöma.

Pris Kr. 1: — pr styck.
A.-B. ENEROTH & C:o, GÖTEBORG.

Om Klubbtvålen ej finnes hos Eder leverantör var god tillskriv eller ring fabrikanterna, som genom närmaste handlande låta expediera Eder en kartong om tre tvålar.

MAZETTI'S ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottenstans!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och delikata smak ett hälsosamt och kraftigt näringsmedel.

Åtgår endast för cirka 2 öre till en kopp.

Vår billigare

kvalitet

MAZETTI'S KUNGS-CACAO

garanteras också ren och oförfalskad.

Obs.! Våra ännu billigare kvaliteter, paketerade och i lös vikt.

Ni behöver ej truga barnen

att äta Havremustvälling. De äta den gärna, sedan de en gång fått därav.

Gyllenhammar

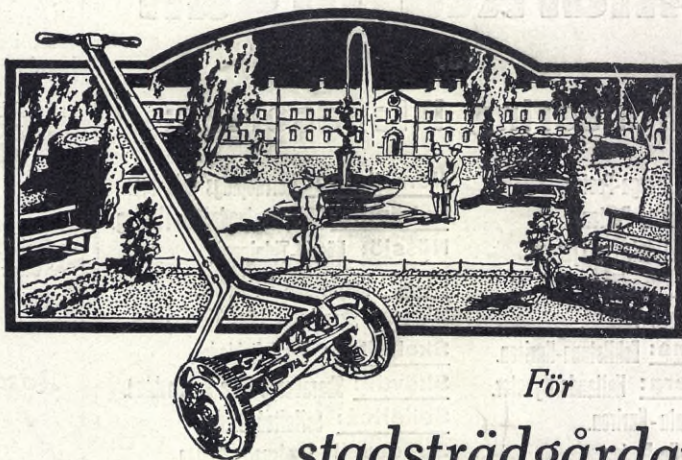

De svenska kökens vederhäftigaste förvaringskärl äro

Höganäbolagets Hushållskärl

Höganäbolaget
Höganäs

För
stadsträdgårdar
och
större parkanläggningar

är Norrahammars Gräsklippare
"DROTT"

särskilt utexperimenterad och lämpad.

Den är framför allt driftsäker. Den är vidare försedd med extra stora drivhjul, grova kullager och har extra stor diameter på knivrullen. Gången blir härigenom lätt, tyst och jämn. Avverkningsförmågan är utomordentlig och resultatet blir en den mest välklippta gräsmatta.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.